

Wet van 24 december 1993 (B.S. van 22.1.1994 en errata in B.S. van 25.2.1997) betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.

COORDINATIE

OPGAVE DER WIJZIGENDE BESLUITEN

1. K.B. van 10.1.1996 (B.S. van 26.1.1996)
2. K.B. van 18.6.1996 (B.S. van 25.6.1996)
3. K.B. van 10.1.1999 (B.S. van 14.1.1999 en erratum in B.S. van 5.2.1999)

Al de gewijzigde teksten zijn in deze coördinatie aangeduid door het verwijzingsnummer dat hiervoor aan de wijzigende tekst werd gegeven.

ALBERT II, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

BOEK I. - DE OVERHEIDSOPDRACHTEN

TITEL I. - ALGEMENE BEGINSELEN

Artikel 1. - § 1. - De overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten in naam van de aanbestedende overheden bedoeld in artikel 4 worden gegund na mededinging en op een forfaitaire grondslag, volgens de wijzen bepaald in titel II van dit boek doch onder voorbehoud van wat in § 2 van dit artikel en in artikel 2 voorzien is.

De Koning legt de inrichting vast van de in lid 1 bedoelde gunningsprocedures evenals de algemene uitvoeringsregels voor de overheidsopdrachten.

§ 2. - Onder voorbehoud van wat is voorzien in het tweede lid van deze paragraaf en in artikel 63 (#3) is deze wet niet van toepassing op de opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten van de overheidsbedrijven, wanneer deze opdrachten geen betrekking hebben op de taken van openbare dienst van vermelde overheidsbedrijven in de zin van een wet, een decreet of een ordonnantie.

De titels II en III van boek I van deze wet zijn alleszins van toepassing op de opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten die geen betrekking hebben op de taken van openbare dienst van de overheidsbedrijven in de zin van een wet, een decreet of een ordonnantie wanneer die opdrachten onderworpen zijn aan verplichtingen die voortvloeien uit de Europese richtlijnen of een internationale akte inzake overheidsopdrachten. (#3)

§ 3. - De concessies van openbare werken, de overheidsopdrachten en de opdrachten voor aanneming van werken van concessiehouders van openbare werken zijn onderworpen aan de bepalingen van titel III van dit boek.

Art. 2. - In de sectoren water, energie, vervoer en telecommunicatie, worden de opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten van de aanbestedende overheden bedoeld in artikel 26 gegund na mededinging en op forfaitaire basis, volgens de wijzen voorzien in titel IV van dit boek.

De Koning legt de inrichting vast van de in het eerste lid bedoelde gunningsprocedures. Hij kan de bepalingen van de algemene uitvoeringsregels voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten geheel of gedeeltelijk van toepassing maken op de uitvoering van de overheidsopdrachten van de aanbestedende overheden of op sommige ervan.

Art. 3. - § 1. - Vallen niet onder de toepassing van de bepalingen van deze wet, de overheidsopdrachten die onder andere procedurevoorschriften vallen en die gegund worden krachtens :

1° een internationaal akkoord, gesloten in overeenstemming met het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, tussen België en één of meerdere derde landen buiten de Europese Gemeenschap dat handelt over werken, leveringen of diensten bestemd voor de verwezenlijking of de gemeenschappelijke uitbating van een bouwwerk door de ondertekenende Staten;

2° een internationaal akkoord gesloten in verband met de legering van strijdkrachten en betreffende ondernemingen van een Lid-Staat of een derde land;

3° de specifieke procedure van een internationale instelling.

§ 2. - Vallen niet onder de toepassing van de bepalingen van deze wet de diensten in de zin van artikel 5 die toegewezen worden aan een aanbestedende overheid bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, op basis van een uitsluitend recht dat ze uit hoofde van bekendgemaakte wettelijke of reglementaire bepalingen geniet en die verenigbaar zijn met het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

§ 3. - De Koning kan bepaalde overheidsopdrachten voor aanneming van leveringen en diensten waarop artikel 223, § 1, b, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap van toepassing is, onderwerpen aan gewijzigde gunningswijzen en algemene uitvoeringsregels. Wanneer de bovengenoemde overheidsopdrachten geplaatst worden volgens een onderhandelingsprocedure, kan de Koning niet afwijken van de regels die krachtens deze wet op die procedure van toepassing zijn.

TITEL II. - OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR AANNEMING VAN WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN

HOOFDSTUK I. - TOEPASSINGSGBIED EN ALGEMENE BEPALINGEN

Art. 4. - § 1. - De bepalingen van titels I, II, III en V van het eerste boek van deze wet zijn van toepassing op de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten, de provincies, de gemeenten, alsmede de verenigingen gevormd door een of meerdere van deze.

§ 2. - Deze bepalingen zijn eveneens van toepassing op :

1° de organismen van openbaar nut;

2° de publiekrechtelijke verenigingen;

3° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;

4° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporalien van de erkende erediensten;

5° de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen;

6° de polders en wateringen;

7° de ruilverkavelingscomités;

8° de rechtspersonen die op de datum van de beslissing om tot een opdracht over te gaan :

- opgericht zijn met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang die niet van industriële of commerciële aard zijn, en

- rechtspersoonlijkheid hebben, en

waarvan

* ofwel de werkzaamheden in hoofdzaak gefinancierd worden door de overheden of instellingen vermeld in § 1 en § 2, 1° tot 8°;

* ofwel het beheer onderworpen is aan toezicht van die overheden of instellingen;

* ofwel de leden van de directie, van de raad van bestuur of van de raad van toezicht voor meer dan de helft door die overheden of instellingen zijn aangewezen.

Deze bepaling is niet van toepassing op de private rechtspersonen waarvan sprake in § 4 van dit artikel.

9° de privaatrechtelijke universitaire instellingen, voor die opdrachten welke gesubsidieerd worden door de overheid;

10° de verenigingen gevormd door een of meerdere aanbestedende overheden bedoeld in § 1 en § 2, 1° tot 8°.

§ 3. - Een niet-limitatieve lijst van de instellingen van openbaar nut bedoeld in § 2, 1° en van de personen bedoeld in § 2, 8°, wordt door de Koning opgesteld.

§ 4. - De Koning kan de bepalingen van de wet of sommige ervan van toepassing maken op de opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten gegund door privaatrechtelijke personen die hiertoe subsidies genieten van de rechtspersonen bedoeld in § 1 en § 2.

§ 5. - De Koning kan elke bestaande wettekst in overeenstemming brengen met deze wet.

Art. 5. - In de zin van deze titel verstaat men onder :

- overheidsopdracht voor aanneming van werken : de overeenkomst onder bezwarende titel gesloten tussen een aannemer enerzijds en een aanbestedende overheid anderzijds, en die betrekking heeft :

* hetzij op de uitvoering, hetzij op de uitvoering samen met het ontwerp van werken in verband met de in bijlage 1 vermelde werkzaamheden of van een werk;

* hetzij op het laten uitvoeren, met welke middelen ook, van een werk dat aan de door de aanbestedende overheid vastgestelde eisen voldoet.

Het werk is het resultaat van een geheel van bouwwerkzaamheden of van wegebouwkundige werken dat ertoe bestemd is als zodanig een economische of technische functie te vervullen.

De Koning past de bijlage 1 bij deze wet aan volgens de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen aangebrachte wijzigingen in de lijst van de beroepswerkzaamheden gebaseerd op de algemene systematische bedrijfsindeling waarvan sprake in deze bijlage.

- overheidsopdracht voor aanneming van leveringen : de overeenkomst onder bezwarende titel gesloten tussen een leverancier enerzijds en een aanbestedende overheid anderzijds, en die betrekking heeft op de verwerving door koop- of aannemingsovereenkomst, huur, huurkoop of leasing met of zonder aankoopoptie van producten. Deze overeenkomst mag bijkomend werken van aanleg en plaatsing bevatten;

- overheidsopdracht voor aanneming van diensten : de overeenkomst onder bezwarende titel gesloten tussen een dienstenverlener enerzijds en een aanbestedende overheid anderzijds, en die betrekking heeft op in bijlage 2 bij deze wet vermelde diensten.

De Koning past de bijlage 2 bij deze wet aan volgens de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen aangebrachte wijzigingen aan de diensten bedoeld in deze bijlage.

Art. 6. - Ieder Minister kan, binnen de grenzen van zijn bevoegdheid, de beslissingen nemen inzake het gunnen en uitvoeren van opdrachten voor rekening van de Staat en van de instellingen die onder zijn hiërarchisch gezag staan.

Voor de andere publiekrechtelijke personen dan deze bedoeld in het eerste lid worden de bevoegdheden toegekend aan de Minister voor het gunnen en uitvoeren van opdrachten, waarvan sprake in dit lid, uitgeoefend door de overheden en organen bevoegd krachtens de bepalingen van een wet, een decreet, een ordonnantie, een reglement of statuut.

De bevoegdheden toegekend krachtens de leden 1 en 2 van dit artikel kunnen, voor de bevoegde overheden en organen bedoeld in deze leden, die onder de bevoegdheid van de Staat vallen, overgedragen worden binnen de grenzen vastgesteld door de Koning, behalve wanneer een bijzondere wettelijke bepaling deze delegatie regelt.

Art. 7. - § 1. - De forfaitaire grondslag van de overheidsopdrachten is geen belemmering voor de herziening van de prijzen uit hoofde van bepaalde economische of sociale factoren op voorwaarde dat deze herziening in het bestek of in de overeenkomst voorzien is.

De herziening moet tegemoet komen aan de prijsevolutie van de bijzonderste componenten van de kostprijzen, overeenkomstig de door de Koning te voorziene modaliteiten.

Wanneer de aannemer, de leverancier of de dienstenverlener een beroep doet op onderaannemers, dan moeten die, in voorkomend geval, ook in de weerslag van de herziening van hun prijzen delen volgens modaliteiten te bepalen door de Koning en in de mate die overeenstemt met de aard van de door hen uitgevoerde prestaties.

§ 2. - De overheidsopdracht mag worden gegund zonder forfaitaire prijsbepaling :

1° voor de werken, leveringen of diensten die ingewikkeld zijn of die een nieuwe techniek inhouden, met belangrijke technische risico's die ertoe nopen de uitvoering van de prestaties aan te vatten, terwijl alle uitvoeringsvoorwaarden en verplichtingen ervan niet volledig kunnen worden bepaald;

2° in buitengewone en onvoorziene omstandigheden, wanneer zij betrekking heeft op spoedeisende werken, leveringen of diensten waarvan de aard en de uitvoeringsmogelijkheden moeilijk kunnen worden omschreven.

Art. 8. - Betalingen mogen alleen gedaan worden voor verstrekte en aanvaarde diensten. Als zodanig worden beschouwd, volgens wat in de overeenkomst is voorzien, de voorraden die aangelegd zijn voor de uitvoering van de opdracht en die door de aanbestedende overheid zijn goedgekeurd.

Nochtans kunnen voorschotten worden toegestaan volgens de voorwaarden en modaliteiten vastgesteld door de Koning.

Art. 9. - Een overheidsopdracht voor aanneming van werken of leveringen mag bij wege van een promotieovereenkomst worden gegund onder de voorwaarden vastgesteld door de Koning.

Deze voorwaarden zijn onder meer :

- de vaststelling van de contractuele waarborgen die van de promotor kunnen geëist worden;
- de verplichting voor de promotor, in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken, al de verantwoordelijkheden op zich te nemen die ten laste vallen van de aannemer bij toepassing van de artikelen 1792 en 2270 van het Burgerlijk Wetboek;
- de verplichting voor de promotor, hetzij te voldoen aan de wettelijke verplichtingen in verband met de erkenning van de aannemers van werken, hetzij een beroep te doen op aannemers die aan deze verplichtingen voldoen, al naargelang hij de werken al dan niet persoonlijk uitvoert.

De overheidsopdracht bij wege van een promotieovereenkomst in de zin van deze titel is de overheidsopdracht voor aanneming van werken of van leveringen die zowel betrekking heeft op de financiering en de uitvoering van werken of leveringen als, in voorkomend geval, op de studie ervan of op elke dienstenverlening in dat verband.

Art. 10. - § 1. - Onverminderd de toepassing van andere verbodsbepalingen die voortvloeien uit een wet, een decreet, een ordonnantie, een reglement of statuut, is het ieder ambtenaar, openbare gezagdrager of ieder ander natuurlijk of rechtspersoon belast met een openbare dienst verboden, op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks tussen te komen bij de gunning van en het toezicht op de uitvoering van een overheidsopdracht van zodra hij persoonlijk of via een tussenpersoon, belangen heeft in één van de inschrijvende ondernemingen.

§ 2. - Dit belang wordt vermoed te bestaan :

1° zodra de ambtenaar, openbare gezagdrager of ieder ander persoon belast met een openbare dienst, bloed- of aanverwant is in de rechte lijn tot de derde graad en in de zijlijn tot de vierde graad, met een der inschrijvers of met ieder ander natuurlijk persoon die voor rekening van een van hen een directie- of beheersbevoegdheid uitoefent;

2° indien de ambtenaar, openbare gezagdrager of ieder ander natuurlijk of rechtspersoon belast met een openbare dienst zelf of bij tussenpersoon eigenaar, medeëigenaar of werkend vennoot is van één van de inschrijvende ondernemingen dan wel in rechte of in feite, zelf of bij tussenpersoon, een directie- of beheersbevoegdheid uitoefent.

§ 3. - Indien de ambtenaar, openbare gezagdrager of ieder ander natuurlijk of rechtspersoon belast met een openbare dienst, zelf rechtstreeks of onrechtstreeks een of meer aandelen- of deelbewijzen ter waarde van ten minste 5 pct. van het maatschappelijk kapitaal onder zich houdt van een van de inschrijvende ondernemingen, is hij verplicht de bevoegde overheid daarvan kennis te geven.

Ieder ambtenaar, openbare gezagdrager of ieder ander natuurlijk of rechtspersoon belast met een openbare dienst die zich in een van de toestanden bevindt bedoeld in § 2, is gehouden zichzelf te wraken.

Art. 11. - Elke handeling, overeenkomst of afspraak die de normale mededingingsvoorwaarden kan vertekenen, is verboden. Offertes die met zodanige handeling, overeenkomst of afspraak zijn ingediend, moeten worden geweerd. Wanneer zodanige handeling, overeenkomst of verstandhouding tot het gunnen van een overheidsopdracht heeft geleid, dan moet elke uitvoering van de opdracht worden stopgezet, tenzij de bevoegde overheid, bij een met redenen omklede beslissing, anders beschikt.

De toepassing van deze bepaling kan in geen geval leiden tot schadeloosstelling van de persoon aan wie de opdracht gegund werd.

Art. 12. - § 1. - De aannemer van een overheidsopdracht voor aanneming van werken moet :

1° alle wettelijke, reglementaire of conventionele bepalingen naleven en doen naleven door elke persoon die handelt als onderaannemer in welke fase ook, en door elke persoon die personeel tewerkstelt op de werf, zowel inzake veiligheid en hygiëne als inzake de algemene arbeidsvoorwaarden, onverschillig of deze voortvloeien uit de wet of uit paritaire akkoorden op nationaal, gewestelijk of plaatselijk vlak;

2° alle wettelijke, reglementaire of conventionele bepalingen op fiscaal vlak en op het vlak van de sociale zekerheid naleven en doen naleven door zijn eigen onderaannemers en door elke persoon die hem personeel ter beschikking stelt;

3° in geval de werkgever in gebreke blijft ten opzichte van het personeel dat voor rekening van één van zijn onderaannemers op de werf gewerkt heeft of nog werkt, de bedragen betalen die aan dit personeel verschuldigd zijn voor de werken uitgevoerd op de werf, in de hoedanigheid van loon, bijdrage voor de sociale zekerheid en bedrijfsvoorheffing; hetzelfde geldt voor het personeel dat hij of één van zijn onderaannemers ter beschikking had of heeft;

4° onverminderd de toepassing van § 3, tweede lid, en in geval de werkgever in gebreke blijft ten opzichte van het personeel dat gewerkt heeft of nog werkt op de werf waarvoor hij verantwoordelijk is, de bedragen betalen die als loon verschuldigd zijn door elke onderaannemer of persoon die personeel ter beschikking stelde op deze werf, voor de arbeid die op deze werf is verricht.

§ 2. - De aannemer van een overheidsopdracht voor aanneming van leveringen of diensten moet alle wettelijke, reglementaire of conventionele bepalingen bedoeld in § 1, 1° en 2°, naleven en doen naleven door zijn eigen onderaannemers en door elke persoon die hem personeel ter beschikking stelt.

§ 3. - De onderaannemers waar een beroep wordt op gedaan en dezen die personeel ter beschikking stellen voor de uitvoering van een overheidsopdracht moeten, onder dezelfde voorwaarden als de aannemer, de wettelijke, reglementaire of conventionele bepalingen bedoeld in § 1, 1° en 2°, en in § 2 naleven en doen naleven door hun eigen onderaannemers en door elke persoon die hen personeel ter beschikking stelt.

Voor de opdrachten voor aanneming van werken moeten ze bovendien, onder de voorwaarden bepaald in § 1, 3°, de bedragen betalen, in de vorm van loon, sociale zekerheid en bedrijfsvoorheffing die verschuldigd zijn aan het personeel dat op de werf gewerkt heeft of nog werkt voor rekening van één van hun onderaannemers evenals aan het personeel dat aan henzelf of aan één van hun onderaannemers op deze werf ter beschikking gesteld werd.

§ 4. - De rechtsvordering krachtens § 1, 3° en 4°, of krachtens § 3, tweede lid, dient voorafgegaan te zijn van een bezwaarschrift dat aangetekend verstuurd dient te worden naar de schuldenaar en in alle gevallen naar de aannemer binnen de maand na de invorderbaarheid van het loon. Deze rechtsvordering verjaart na één jaar te rekenen vanaf de verzending van het bezwaarschrift.

De personen die betalingen uitgevoerd hebben van verschuldigde bedragen krachtens § 1, 3° en 4°, en § 3, tweede lid, worden ten opzichte van de werkgevers in de wettelijke rechten en voorrechten gesteld met betrekking tot die bedragen. De aannemer die, overeenkomstig § 1, 4°, betaald heeft, beschikt bovendien, onder dezelfde voorwaarden, over een verhaalrecht ten opzichte van de schuldenaar van deze bedragen krachtens § 3, tweede lid.

§ 5. - Onverminderd de toepassing van de sancties voorzien in andere wettelijke, reglementaire of conventionele bepalingen, worden de inbreuken op de verplichtingen bedoeld in § 1 en § 2 vastgesteld door de overheid die bevoegd is voor de uitvoering van de bewuste opdracht en ze geven aanleiding tot de toepassing van de maatregelen die voorzien zijn in geval van inbreuken op de bepalingen van de overeenkomst.

§ 6. - Voor de werkzaamheden bedoeld in artikel 400 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 en in artikel 30bis van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de sociale zekerheid van de arbeiders, in de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, worden de aannemer en de onderaannemer geacht voldaan te hebben aan de verplichtingen die hen opgelegd worden door § 1 en § 3 inzake de fiscale wetgeving en op het vlak van de sociale zekerheid, indien hun onderaannemers voldoen aan de wetgeving betreffende de registratie van aannemers en aan de wettelijke bepalingen houdende de regeling van de erkenning van de aannemers van werken.

Voor de door de artikelen 30ter van de wet van 27 juni 1969 en 406, van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 bedoelde werkzaamheden is het hierboven vermelde vermoeden slechts van toepassing indien de aannemer en de onderaannemer zich gericht hebben naar de wettelijke of reglementaire bepalingen inzake inhouding of vrijstelling geregeld door deze bepalingen.

HOOFDSTUK II. - WIJZEN WAAROP OVERHEIDSOPDRACHTEN WORDEN GEGUND EN REGELS VAN TOEPASSING OP DE PRIJSVRAAG VOOR ONTWERPEN

Eerste afdeling. - Gunningswijzen

Art. 13. - De overheidsopdrachten worden gegund bij aanbesteding of bij offerteaanvraag. Zij kunnen slechts bij onderhandelingsprocedure worden gegund in de gevallen opgesomd in artikel 17.

De Koning bepaalt de eventuele voorwaarden waaraan de keuze van de wijze van gunnen is onderworpen.

Afdeling II. - Overheidsopdrachten ingevolge aanbesteding en offerte-aanvraag

Art. 14. - De aanbesteding wordt "openbaar" genoemd en de offerteaanvraag "algemeen" wanneer ze geschiedt met inachtneming van de regels van bekendmaking die de Koning bepaalt. Wanneer de aanbesteding openbaar of de offerteaanvraag algemeen is, worden de offertes geopend in het openbaar.

De aanbesteding en de offerteaanvraag worden "beperkt" genoemd indien zij geschieden met inachtneming van de bekendmakingsregels bepaald door de Koning en wanneer de aannemers, leveranciers of dienstenverleners geraadpleegd worden die de bevoegde overheid geselecteerd heeft. Alleen zij die geraadpleegd zijn mogen een offerte indienen. Alleen de inschrijvers mogen aanwezig zijn bij de opening van de offertes.

Bij de openbare of beperkte aanbesteding worden de prijzen bij de opening van de offertes afgekondigd.

Art. 15. - Indien de bevoegde overheid beslist de opdracht toe te wijzen dient deze bij openbare of beperkte aanbesteding toegewezen te worden aan de inschrijver die de laagste regelmatige offerte indiende, op straffe van een forfaitaire schadeloosstelling vastgesteld op 10 pct. van het bedrag zonder belasting op de toegevoegde waarde van deze offerte.

Voor het bepalen van de laagste regelmatige offerte, houdt de bevoegde overheid rekening met de aangeboden prijzen en met de andere berekenbare gegevens die met zekerheid haar uitgaven zullen verhogen.

Art. 16. - Bij algemene of beperkte offerteaanvraag dient de opdracht toegewezen te worden aan de inschrijver die de voordeligste regelmatige offerte indient, rekening houdend met de gunningscriteria die vermeld moeten zijn in het bestek, of eventueel in de aankondiging van de opdracht. Behalve wanneer het bestek hierover anders beschikt, kan de aanbestedende overheid de eventuele vrije varianten in overweging nemen die door de inschrijvers voorgesteld werden. Deze moeten de minimumvoorwaarden vervullen die in het bestek vermeld staan en aan de voor hun indiening gestelde eisen voldoen.

Afdeling III. - Overheidsopdrachten ingevolge de onderhandelingsprocedure

Art. 17. - § 1. - De overheidsopdracht geschiedt "bij onderhandelingsprocedure" wanneer de aanbestedende overheid meerdere aannemers, leveranciers of dienstenverleners van haar keuze raadpleegt en over de voorwaarden van de opdracht onderhandelt met één of meer van hen.

§ 2. - Er kan bij onderhandelingsprocedure gehandeld worden zonder naleving van bekendmakingsregels bij de aanvang van de procedure doch, indien mogelijk, na raadpleging van meerdere aannemers, leveranciers of dienstenverleners wanneer :

1° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken, leveringen of diensten :

- a) de goed te keuren uitgave de bedragen, zonder belasting op de toegevoegde waarde, vastgelegd door de Koning niet overschrijdt;
- b) het voorwerp van de opdracht werken, leveringen of diensten zijn die geheim verklaard werden, of waarvan de uitvoering gepaard moet gaan met bijzondere veiligheidsmaatregelen, overeenkomstig de van kracht zijnde wettelijke of reglementaire bepalingen of indien de bescherming van de fundamentele belangen van de veiligheid van het land dit vereist;
- c) voor zover strikt noodzakelijk, het dringend karakter voortvloeiend uit niet te voorzien gebeurtenissen niet toelaat de bij de andere procedures gestelde termijnen na te leven;
- d) enkel onregelmatige offertes ingediend werden ingevolge aanbesteding of offerteaanvraag, of indien slechts onaanvaardbare prijzen voorgesteld werden, voor zover :
  - de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk gewijzigd werden en
  - de aanbestedende overheid alle inschrijvers raadpleegt die voldoen aan de minimumeisen op beroeps-, economisch en technisch vlak, zoals bepaald door de Koning, en die een offerte indienden die aan de formele eisen van de eerste procedure voldeed;
- e) geen enkele offerte werd ingediend ingevolge een aanbesteding of een offerteaanvraag, voor zover de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk gewijzigd werden;
- f) de werken, leveringen of diensten omwille van hun technische of artistieke specificiteit of omwille van de bescherming van exclusieve rechten, slechts aan één bepaalde aannemer, leverancier of dienstverlener kunnen toevertrouwd worden;

2° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken of diensten :

- a) aanvullende werken of diensten die noch in het toegewezen oorspronkelijke ontwerp noch in de eerste gesloten overeenkomst voorkwamen en die ingevolge onvoorziene omstandigheden noodzakelijk geworden zijn voor de uitvoering van het werk of van de dienst zoals het beschreven werd, voor zover ze worden toegewezen aan de aannemer die het werk of de dienst uitvoert, en voor zover het samengevoegde bedrag van de opdrachten gegund voor de aanvullende werken of diensten niet hoger ligt dan 50 pct. van het bedrag van de hoofdopdracht :
  - wanneer deze werken of diensten, technisch of economisch niet zonder ernstig bezwaar van de hoofdopdracht kunnen gescheiden worden;
  - wanneer deze werken of diensten, alhoewel scheidbaar van de uitvoering van de hoofdopdracht, strikt noodzakelijk zijn voor de vervolmaking ervan;

b) nieuwe werken of diensten, bestaande uit de herhaling van soortgelijke werken of diensten, aan de aannemer die de eerste opdracht kreeg, dienen toegewezen te worden door dezelfde aanbestedende overheid, op voorwaarde dat deze werken of diensten overeenstemmen met een basisontwerp en dat dit ontwerp het voorwerp uitmaakte van een eerste opdracht, gegund na aanbesteding of offerteaanvraag. De mogelijkheid tot aanwending van deze procedure moet alleszins reeds bij de uitschrijving van de eerste opdracht vermeld worden. Ze is bovendien beperkt tot een periode van drie jaar na het gunnen van de oorspronkelijke opdracht;

3° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van leveringen :

a) de betrokken artikelen alleen vervaardigd worden bij wijze van onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling, en geen massaproductie voorzien is met het oog op het in omloop brengen van het produkt in het handelscircuit of op het opvangen van de kosten die het onderzoek en de ontwikkeling meebrengen;

b) door de oorspronkelijke leverancier bijkomende leveringen te verrichten zijn bestemd voor de gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties voor gewoon gebruik of voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties indien bij verandering van leverancier de aanbestedende overheid zich verplicht zou zien ander technisch materieel aan te werven dat onverenigbaarheden of buitenmaatse technische moeilijkheden inzake gebruik en onderhoud met zich meebrengt. De duur van deze opdrachten evenals van de hernieuwbare mag algemeen genomen de drie jaar niet overschrijden;

4° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van diensten :

- de dienstenopdracht die volgt op een prijsvraag voor ontwerpen en die, overeenkomstig de toepasselijke regels, gegund moet worden aan de laureaat of aan één van de laureaten van de prijsvraag. In dit laatste geval moeten alle laureaten uitgenodigd worden om aan de onderhandelingen deel te nemen.

§ 3. - De overheidsopdracht mag volgens de onderhandelingsprocedure gegund worden met naleving van de bekendmakingsregels bepaald door de Koning wanneer :

1° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken, leveringen of diensten :

- ingevolge aanbesteding of offerteaanvraag, enkel onregelmatige offertes werden ingediend of enkel onaanvaardbare prijzen werden voorgesteld, voor zover :

- de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk gewijzigd werden en

- de aanbestedende overheid niet alle inschrijvers raadpleegt die voldoen aan de minimumvoorwaarden van beroeps, economische en technische aard, bepaald door de Koning en die een offerte ingediend hebben die aan de formele eisen van de eerste procedure voldeed;

2° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken of diensten :

in uitzonderlijke gevallen, het gaat om werken of diensten waarvan de aard of de onzekere omstandigheden verhinderen op voorhand een globale prijs vast te stellen;

3° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken :

- de werken enkel onderzoek, proefneming of afstelling als doel hebben en niet het nastreven van rendabiliteit of het dekken van de kosten voor onderzoek en ontwikkeling;

4° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van diensten :

- de aard van de dienst zodanig is dat de specificaties van de opdracht niet kunnen bepaald worden met voldoende nauwkeurigheid om de toewijzing toe te laten volgens de procedure van aanbesteding of offerteaanvraag.

Afdeling IV. - Gemeenschappelijke bepalingen

Art. 18. - Het volgen van de procedure van aanbesteding, offerteaanvraag of via onderhandelingen houdt geen verplichting in tot het toewijzen van de opdracht. De aanbestedende overheid kan zowel afzien van het gunnen van de opdracht als de procedure herbeginnen, desnoods op een andere wijze.

Wanneer de opdracht verschillende percelen betreft, heeft de aanbestedende overheid het recht er slechts enkele toe te wijzen en eventueel te besluiten de andere op te nemen in één of meer nieuwe opdrachten die desnoods op een andere wijze zullen worden gegund, op voorwaarde dat zij zich dit recht uitdrukkelijk heeft voorbehouden in het bestek of de als zodanig geldende stukken.

Art. 19. - De gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten voor rekening van verschillende aanbestedende overheden kan, in het algemeen belang, worden samengevoegd in één enkele opdracht, die bij aanbesteding, door offerteaanvraag of bij onderhandelingsprocedure wordt gegund, onder de voorwaarden bepaald in de wet.

De betrokken personen duiden de overheid aan die, of het orgaan dat, in hun gezamenlijke naam, bij de gunning en de uitvoering van de opdracht zal optreden.

Afdeling V. - Regels van toepassing op de prijsvraag voor ontwerpen

Art. 20. - De prijsvraag voor ontwerpen is een procedure die een aanbestedende overheid toelaat een plan of een ontwerp, gekozen door een jury, aan te schaffen. Deze prijsvraag leidt tot hetzij de gunning van een overheidsopdracht voor aanneming van diensten, hetzij - na raadpleging van de mededinging - tot de keuze van één of meer ontwerpen met of zonder toekenning van premies aan de laureaten.

Art. 21. - De regels die moeten geëerbiedigd worden bij een prijsvraag voor ontwerpen, worden door de Koning bepaald. Zullen onder meer opgelegd worden :

- het verbod om de toegang van deelnemers te beperken tot de onderdanen van een grondgebied van een Lid-Staat van de Europese Gemeenschap of van een deel daarvan;
- de eventuele selectie op basis van kwalitatieve selectiecriteria;
- een samenstelling van de jury waarbij de afwezigheid van rechtstreekse of onrechtstreekse banden met de deelnemers gewaarborgd is;
- de voorafgaandelijke aanduiding van criteria voor de evaluatie van de ontwerpen.

HOOFDSTUK III. - TECHNISCHE SPECIFICATIES EN NORMEN

Art. 22. - De Koning regelt de bepalingen die betrekking hebben op het gebruik van de technische specificaties, de normen en de technische erkenningen.

HOOFDSTUK IV. - BESLAG, AFSTAND EN INPANDGEVING VAN DE HULDVORDERINGEN VERSCHULDIGD BIJ DE UITVOERING VAN EEN OVERHEIDSOPDRACHT

Art. 23. - § 1. - De schuldvorderingen van de aannemers uit hoofde van de uitvoering van een door een in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, bedoelde aanbestedende overheid gegunde overheidsopdracht voor aanneming van werken, leveringen of diensten, mogen tot aan de voorlopige oplevering niet het voorwerp zijn van beslag, overdracht of inpandgeving.

§ 2. - Met uitzondering van de voorschotten voorzien in artikel 8, tweede lid, mag op deze schuldvorderingen evenwel vóór de datum van de voorlopige oplevering beslag worden gelegd of verzet aangetekend :

- door de arbeiders en bedienden van de aannemer, ten belope van hun lonen en wedden, verschuldigd voor prestaties binnen het raam van de opdracht;

- door de onderaannemers en de leveranciers van de aannemer, ten belope van de bedragen verschuldigd voor de met het oog op de uitvoering van de opdracht verrichte werken, leveringen of diensten.

§ 3. - Met uitzondering van de voorschotten voorzien in artikel 8, tweede lid, mogen deze schuldvorderingen eveneens, vóór de voorlopige oplevering, door de aannemer worden afgestaan of in pand gegeven ten voordele van kredietverleners, als ze worden aangewend tot waarborg van krediet of voorschotten verleend met het oog op de uitvoering van de opdracht, voor zover dit krediet of deze voorschotten gelijktijdig met of na de betekening van deze overdracht of inpandgevingen worden aangewend.

§ 4. - De overdracht en de inpandgeving van de schuldvordering worden, bij deurwaardersexploot, door de cessionaris aan de aanbestedende overheid betekend.

§ 5. - De overdracht en inpandgevingen zullen slechts uitwerking hebben, nadat de arbeiders, bedienden, onderaannemers en leveranciers die derdenbeslag hebben gelegd of verzet hebben aangetekend, werden uitbetaald.

De sommen die hieruit voorkomen zullen door de kredietverlener, de cessionaris of de pandhoudende schuldeiser niet kunnen worden aangewend tot dekking van schuldvorderingen uit anderen hoofde ontstaan tegen de aannemer, vóór of tijdens de duur van de uitvoering van de gefinancierde werken, leveringen of diensten zolang bedoelde werken, leveringen of diensten niet werden opgeleverd.

§ 6. - De aanbestedende overheid geeft de cessionarissen en pandhouders van schuldvorderingen, bij ter post aangetekend schrijven, kennis van het derdenbeslag of verzet dat haar, op verzoek van de bevoorrechte schuldeisers, is betekend.

TITEL III. - CONCESSIONS VOOR OPENBARE WERKEN EN VAN WERKEN GEGUND IN NAAM VAN CONCESSIONHOUDERS VAN OPENBARE WERKEN

Art. 24. - Een concessie voor openbare werken mag toegekend worden onder de voorwaarden bepaald door de Koning.

In de zin van deze wet verstaat men onder "concessieovereenkomst voor openbare werken" de schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel door dewelke een in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, bedoelde aanbestedende overheid aan een ander privaatrechtelijk of publiekrechtelijk persoon, de concessiehouder genoemd, het recht toekent om de werken of het werk uit te baten, zo nodig vergezeld van een prijs, waarvoor de concessiehouder hetzij de verbintenis aanging ze uit te voeren, hetzij gezamenlijk de conceptie en de uitvoering ervan op zich te nemen, hetzij ze te doen uitvoeren met eender welk middel.

Art. 25. - § 1. - Indien de concessiehouder een aanbestedende overheid is zoals bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, dient hij, wanneer hij de werken niet zelf uitvoert, de bepalingen na te leven van artikel 1 en van titel II van dit boek voor de gunning aan derden van de werken of het werk waarvoor hij zich verbonden heeft ze uit te voeren. Dezelfde regel is van toepassing wanneer hij overheidsopdrachten voor aanneming van leveringen of van diensten gunt.

§ 2. - Indien de concessiehouder geen aanbestedende overheid is in de zin van § 1, dient hij de door de Koning bepaalde bekendmakingsregels na te leven voor de gunning aan derden van de werken of het werk waarvoor hij zich verbonden heeft ze uit te voeren. Worden niet beschouwd als derden, de ondernemingen die zich verenigd hebben om de concessie te bekomen, noch de ondernemingen die met hen zijn gebonden.

In de zin van deze wet verstaat men onder "gebonden onderneming", elke onderneming waarop de concessiehouder rechtstreeks of onrechtstreeks een overheersende invloed kan uitoefenen, of elke onderneming die een overheersende invloed kan uitoefenen op de concessiehouder of die, zoals de concessiehouder, onderworpen is aan de overheersende invloed van een andere onderneming omwille van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften. De overwegende invloed wordt vermoed wanneer een onderneming, rechtstreeks of onrechtstreeks, ten opzichte van een andere onderneming :

- de meerderheid van het geplaatste kapitaal van de onderneming bezit, of
- beschikt over de meerderheid van de stemmen die verbonden zijn aan de door de onderneming uitgegeven aandelen, of
- meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichhoudend orgaan van de onderneming kan aanwijzen.

TITEL IV. - OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR AANNEMING VAN WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN IN DE SECTOREN WATER, ENERGIE, VERVOER EN TELECOMMUNICATIE

EERSTE HOOFDSTUK. - TOEPASSINGSGEBIED EN ALGEMENE BEPALINGEN

Eerste afdeling. - Aanbestedende overheden en definities

Art. 26. - De bepalingen van deze titel zijn van toepassing op de aanbestedende overheden bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, evenals op de overheidsbedrijven, wanneer ze één van de werkzaamheden omschreven in deze titel uitoefenen. Een niet-limitatieve lijst van deze overheidsbedrijven wordt door de Koning opgesteld.

Wat evenwel de overheidsbedrijven betreft, zijn de bepalingen van deze titel slechts van toepassing op de overheidsopdrachten die betrekking hebben op hun taken van openbare dienst in de zin van een wet, een decreet of een ordonnantie.

Art. 27. - In de zin van deze titel verstaat men onder :

- overheidsopdracht voor aanneming van werken : de overeenkomst onder bezwarende titel gesloten tussen een aannemer enerzijds en een aanbestedende overheid anderzijds en die betrekking heeft op de uitvoering, of op de uitvoering samen met het ontwerp, of de verwezenlijking, met welke middelen ook van werken betreffende één van de verrichtingen bedoeld in de bijlage 1 bij de wet. Deze overeenkomst mag bijkomend, de leveringen en diensten bevatten die nodig zijn voor haar uitvoering.

De Koning past de bijlage 1 bij deze wet aan volgens de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen aangebrachte wijzigingen in de lijst van de beroepswerkzaamheden gebaseerd op de algemene systematische bedrijfsindeling bedoeld in deze bijlage;

- overheidsopdracht voor aanneming van leveringen : de overeenkomst onder bezwarende titel gesloten tussen een leverancier enerzijds en een aanbestedende overheid anderzijds en die betrekking heeft op de verwerving door koop of aannemingsovereenkomst, de huur, de huurkoop of de leasing met of zonder aankoopoptie van producten. Deze overeenkomst mag, bijkomend werken van aanleg en plaatsing bevatten. In de zin van deze bepaling worden eveneens aangezien als producten, de diensten in verband met de software indien ze aangeschaft werden door een aanbestedende overheid die één van de werkzaamheden uitoefent bedoeld in artikel 34 en betrekking hebben op software voor de exploitatie van een openbaar netwerk van telecommunicatie of indien ze bestemd zijn om gebruikt te worden in een openbare dienst voor telecommunicatie als dusdanig;

- overheidsopdracht voor aanneming van diensten : de overeenkomst onder bezwarende titel gesloten tussen een dienstenverlener en een aanbestedende overheid en die betrekking heeft op diensten;

- raamovereenkomst : de overeenkomst tussen een aanbestedende overheid en één of meer aannemers of leveranciers met betrekking tot het vastleggen van de voorwaarden, met name inzake prijzen, en in voorkomend geval de beoogde hoeveelheden, van opdrachten die zullen gegund worden in de loop van een gegeven periode;

- overheidsbedrijf : elke onderneming waarover aanbestedende overheden bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, rechtstreeks of onrechtstreeks een overheersende invloed kunnen uitoefenen uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of in het bedrijf heersende voorschriften. De overheersende invloed wordt verondersteld wanneer deze overheden, rechtstreeks of onrechtstreeks, ten opzichte van het bedrijf :

- de meerderheid van het maatschappelijk kapitaal bezitten, of

- beschikken over de meerderheid van de stemmen verbonden aan de door het bedrijf uitgegeven aandelen, of

- meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, leidinggevend of toezichhoudend orgaan kunnen aanwijzen.

Afdeling II. - Overheidsopdrachten in de sectoren water en energie en specifieke uitsluitingen

Art. 28. - In de sectoren water en energie zijn de hierna volgende werkzaamheden onderworpen aan de bepalingen van deze titel :

1° de terbeschikkingstelling of de uitbating van vaste netten bestemd voor dienstverlening aan het publiek op het gebied van produktie van, vervoer van of voorziening in drinkwater, elektriciteit, gas of warmte;

2° de voorziening van deze netten van drinkwater, elektriciteit, gas of warmte. Indien de aanbestedende overheid echter een overheidsbedrijf is, wordt deze voorziening niet gezien als een werkzaamheid zoals bedoeld in deze wet, onder de tweeledige voorwaarde dat :

a) in het geval van het drinkwater of de elektriciteit :

deze aanbestedende overheid het drinkwater of de elektriciteit voortbrengt waarvan de consumptie noodzakelijk is voor de door hem uitgeoefende werkzaamheden die niet voorkomen in 1° hierboven en in 2°, en

- de bevoorrading van het openbare net slechts afhangt van het eigen gebruik van deze aanbestedende overheid zonder de 30 pct. van zijn totale produktie van drinkwater of elektriciteit te overschrijden, berekend op grond van het gemiddelde van de laatste drie jaren, het lopende jaar inbegrepen;

b) in het geval van het gas of de warmte :

- deze aanbestedende overheid gas of warmte voortbrengt als onvermijdelijk gevolg van de uitoefening van werkzaamheden die niet opgenomen zijn in 1° hierboven en in 2°, en

- de bevoorrading van het openbare net slechts een economisch verantwoorde uitbating van deze produktie beoogt en de 20 pct. van de omzet van deze aanbestedende overheid, berekend op grond van het gemiddelde van de laatste drie jaren, het lopende jaar inbegrepen, niet overschrijdt;

3° de uitbating van een geografisch gebied met als doel het prospecteren of de winning van olie, gas, steenkool of andere vaste brandstoffen.

Art. 29. - § 1. - De bepalingen van deze titel zijn eveneens van toepassing op de overheidsopdrachten van de aanbestedende overheden die vaste netten ter beschikking stellen of uitbaten die aan het publiek een dienst verlenen op het gebied van produktie van, vervoer van of voorziening in drinkwater en die :

1° hetzij verbonden zijn aan projecten in verband met de waterbouwkunde, de bewatering of afwatering, voor zover het volume water bestemd voor de bevoorrading van drinkwater meer dan 20 pct. bedraagt van het totale volume water dat door deze projecten of deze bevoeiings- of afwateringsinrichtingen ter beschikking gesteld wordt;

2° hetzij verbonden zijn aan de lozing of de behandeling van het afvalwater.

§ 2. - Deze wet is niet van toepassing op de opdrachten die de aanbestedende overheden bedoeld in § 1 gunnen voor de aankoop van water.

Art. 30. - In de sector energie is deze wet niet van toepassing op de opdrachten die een aanbestedende overheid die één van de werkzaamheden uitoefent bedoeld in artikel 28 gunt voor de levering van energie of brandstoffen bestemd voor de productie van energie.

Art. 31. - In de sector energie is deze wet niet van toepassing op de uitbating van geografische gebieden die als doel heeft de prospectie of de winning van olie, gas, steenkool of andere vaste brandstoffen, wanneer de voorwaarden bepaald door de Koning vervuld zijn.

Deze voorwaarden zullen ondermeer opleggen :

- de eerbiediging van het beginsel van niet-discriminatie;
- het gebruik van objectieve criteria voor de toewijzing van de exploitatie.

Afdeling III. - Overheidsopdrachten in de sector vervoer en specifieke uitsluitingen

Art. 32. - In de sector vervoer zijn de hierna volgende werkzaamheden onderworpen aan de bepalingen van deze titel :

1° de netuitbating bestemd voor de dienstverlening aan het publiek op het gebied van vervoer per trein, metro, tram, autobus, trolleybus, kabelbaan of zelfbesturingssysteem. Er wordt vanuit gegaan dat een net bestaat wanneer de dienst verleend wordt onder de door de bevoegde overheid bepaalde voorwaarden, die met name slaan op de te volgen reiswegen, het beschikbaar vervoervermogen of de dienstfrequentie;

2° de exploitatie van een geografisch gebied met het oog op de terbeschikkingstelling voor de vervoerders door de lucht, over zee of langs de binnenwateren, van luchthavens, zee- of binnenhavens of van andere vervoerterminals.

Art. 33. - Wat betreft het autobusvervoer is deze wet niet van toepassing op een netuitbating wanneer andere personen, in het algemeen of in een specifiek geografisch gebied, vrij deze dienst kunnen verlenen, onder dezelfde voorwaarden als een bij deze wet bedoelde aanbestedende overheid.

Afdeling IV. - Overheidsopdrachten in de sector telecommunicatie en specifieke uitsluitingen

Art. 34. - § 1. - In de sector telecommunicatie zijn de hierna volgende werkzaamheden onderworpen aan de bepalingen van deze titel :

1° de terbeschikkingstelling of de uitbating van openbare telecommunicatienetwerken;

2° de levering van één of meerdere openbare diensten van telecommunicatie.

§ 2. - Onder "openbaar telecommunicatienetwerk" dient te worden verstaan de openbare telecommunicatie-infrastructuur waarmee seinen kunnen overgebracht worden van bepaalde eindpunten van het net naar andere, door middel van draden, hertzbundels, optische of andere elektro-magnetische middelen.

Een "eindpunt van een net" is het geheel van de materiële verbindingen en de technische toegangsspecificaties die deel uitmaken van het openbaar telecommunicatienetwerk en die nodig zijn om toegang te krijgen tot dit openbaar netwerk en om met behulp daarvan doeltreffend te communiceren.

De "openbare telecommunicatiediensten" zijn de telecommunicatiediensten waarvan de bevoegde overheid de aanbidding specifiek toevertrouwd heeft, met name aan één of meer telecommunicatieorganisaties.

De "telecommunicatiediensten" zijn de diensten die geheel of gedeeltelijk instaan voor de overbrenging en de verzending van seinen via het openbare telecommunicatienet, door middel van telecommunicatieprocédés, met uitzondering van de radio-omroep en de televisie.

Art. 35. - Deze wet is niet van toepassing op de opdrachten gegund door een aanbestedende overheid die werkzaamheden uitoefent bedoeld in artikel 34, voor de aankopen die haar uitsluitend dienen om één of meer telecommunicatiediensten te kunnen verzorgen, wanneer andere personen, vrij, dezelfde diensten kunnen bieden in hetzelfde aardrijkskundig gebied en onder wezenlijk identieke voorwaarden.

Afdeling V. - Algemene uitsluitingen

Art. 36. - Vallen niet onder de toepassing van deze wet :

1° de opdrachten voor aanneming van werken en leveringen die de aanbestedende overheden gunnen voor het voortzetten van de werkzaamheden bedoeld in dit hoofdstuk in een derde land buiten de Europese Gemeenschap, onder voorwaarden die de materiële uitbating van een netwerk of van een aardrijkskundig gebied binnen de Europese Gemeenschap, niet tot gevolg hebben;

2° de opdrachten voor aanneming van werken en leveringen gegund met het oog op een doorverkoop of het verhuren aan derden wanneer de aanbestedende overheid geen enkel bijzonder of uitsluitend recht geniet voor de verkoop of het verhuren van het voorwerp van deze opdrachten en wanneer andere personen, onder dezelfde voorwaarden als de aanbestedende overheid, vrij kunnen verkopen of verhuren.

In de zin van dit artikel verstaat men onder bijzondere of uitsluitende rechten, de rechten die voortvloeien uit een machtiging die door een bevoegde overheid is gegeven door middel van elke wettelijke of reglementaire bepaling en die tot gevolg heeft dat de uitoefening van één van de werkzaamheden bedoeld in deze titel, voorbehouden wordt aan één of meerdere aanbestedende overheden.

Art. 37. - Vallen niet onder de toepassing van deze titel, de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten die door de aanbestedende overheden bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, gegund worden met andere doeleinden dan het voortzetten van de werkzaamheden bedoeld in dit hoofdstuk. Deze uitsluiting doet geen afbreuk aan de toepassing van de andere titels van het eerste boek.

Afdeling VI. - Notificaties

Art. 38. - De Koning legt de aanbestedende overheid de modaliteiten op in verband met de verplichting om de door Hem aangewezen overheid in kennis te stellen van de werkzaamheden, producten of diensten waarvoor volgens haar een uitsluiting krachtens deze titel geldt.

HOOFDSTUK II. - GUNNINGSWIJZEN VAN DE OVERHEIDSOPDRACHTEN

Art. 39. - § 1. - De overheidsopdrachten worden, naar keuze van de aanbestedende overheid, gegund bij openbare of beperkte aanbesteding, bij algemene of beperkte offerteaanvraag, al naar gelang van wat bepaald werd in de artikelen 14 tot 16, of bij onderhandelingsprocedure omschreven in artikel 17, § 1, met naleving van de bekendmakingsregels vastgelegd door de Koning.

§ 2. - De overheidsopdrachten mogen eveneens gegund worden bij onderhandelingsprocedure, zonder naleving van de bekendmakingsregels bij de aanvang van de procedure doch, indien mogelijk, na raadpleging van meerdere aannemers, leveranciers of dienstenverleners wanneer :

1° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken, leveringen of diensten :

a) de goed te keuren uitgave niet hoger is dan de bedragen zonder belasting op de toegevoegde waarde, die vastgelegd worden door de Koning;

b) de opdracht werken, leveringen of diensten als voorwerp heeft die geheim verklaard werden of waarvan de uitvoering gepaard moet gaan met bijzondere veiligheidsmaatregelen, overeenkomstig de van kracht zijnde wettelijke of reglementaire bepalingen, of wanneer de bescherming van de fundamentele belangen van de veiligheid van het land dit vereist;

c) in strikt noodzakelijke gevallen, de dringende spoed, voortvloeiend uit onvoorzienbare gebeurtenissen, de naleving van de voor de openbare of niet-openbare procedures vereiste termijnen, onmogelijk maakt;

d) ingevolge een procedure met voorafgaande mededinging, geen enkele offerte of geen enkele passende offerte ingediend werd, voor zover de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk gewijzigd werden;

e) de uitvoering van de werken, leveringen of diensten slechts kan toevertrouwd worden aan één bepaalde aannemer of leverancier of dienstenverlener omwille van de technische of artistieke specificiteit, of omwille van de bescherming van exclusieve rechten;

f) een opdracht enkel gegund wordt met onderzoeks-, proefnemings-, studie- of ontwikkelingsdoeleinden. Voor opdrachten voor aanneming van werken of van leveringen, mag de bedoeling niet zijn rendabiliteit na te streven of de kosten van het onderzoek en de ontwikkeling te dekken; voor de overheidsopdrachten bedoeld in artikel 41bis geldt deze bepaling voor zover de gunning van een dergelijke opdracht niet verhindert dat een opdracht tot mededinging wordt gedaan voor latere opdrachten waarmee dit doel wel wordt beoogd (#1);

g) de opdrachten te gunnen zijn op grond van een raamovereenkomst, voor zover deze raamovereenkomst gegund werd overeenkomstig één van de procedures bedoeld in § 1;

2° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van werken :

a) aanvullende werken die niet opgenomen werden in het oorspronkelijk aanbestede project, noch in de eerste afgesloten opdracht, ingevolge onvoorziene omstandigheden noodzakelijk werden voor de uitvoering van deze opdracht, op voorwaarde dat deze werken toegewezen worden aan de aannemer die de oorspronkelijke opdracht uitvoert :

- wanneer deze aanvullende werken technisch of economisch niet kunnen gescheiden worden van de hoofdupdracht, zonder een ernstig bezwaar op te leveren voor de aanbestedende overheid,

of

- wanneer deze aanvullende werken, alhoewel scheidbaar van de uitvoering van de oorspronkelijke opdracht, strikt noodzakelijk zijn voor de vervolmaking ervan;

b) nieuwe werken die een herhaling zijn van soortgelijke werken, toevertrouwd worden aan de aannemer die de eerste opdracht toegewezen kreeg door dezelfde aanbestedende overheid, op voorwaarde dat deze werken overeenstemmen met een basisontwerp en dat dit ontwerp het voorwerp uitmaakte van een eerste opdracht die gegund werd na mededinging. De mogelijkheid om deze procedure aan te wenden dient bij het in mededinging stellen van de eerste verrichting vermeld te worden;

3° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van leveringen :

a) door de oorspronkelijke leverancier bijkomende leveringen te doen zijn, die bestemd zijn voor de gedeeltelijke vernieuwing van de leveringen of de installaties voor gewoon gebruik, of voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties, wanneer bij verandering van leverancier de aanbestedende overheid zich verplicht zou zien ander materieel aan te schaffen met verschillende technische eigenschappen die een onverenigbaarheid zouden teweegbrengen of tot buitenmaatse moeilijkheden zouden leiden inzake gebruik en onderhoud;

b) het gaat om op de beurs genoteerde en aangekochte leveringen;

c) het gaat om opportuïteitsaankopen, wanneer het mogelijk is leveringen aan te schaffen aan uiterst gunstige voorwaarden die slechts een zeer korte tijd gelden, en waarvoor de te betalen prijs merkbaar lager is dan de op de markt gangbare prijzen;

d) het gaat om aankopen van leveringen aan zeer gunstige voorwaarden ofwel bij een leverancier die definitief stopt met handeldrijven, ofwel bij curatoren of vereffenaars van faillissementen, gerechtelijke akkoorden of gelijkaardige procedures die in de nationale wetgevingen of reglementeringen voorkomen;

4° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van diensten :

a) het gaat om kunst- of precisiewerken en -voorwerpen waarvan de uitvoering slechts aan ervaren kunstenaars of technici kan worden toevertrouwd;

b) aanvullende diensten technisch niet kunnen gescheiden worden van de hoofdopdracht of waarvoor de uitgave 20 pct. van deze opdracht niet overschrijdt;

c) de diensten, uit hoofde van technische noodwendigheden of voorafgaande belangrijke investeringen, slechts kunnen worden toevertrouwd aan één bepaalde dienstenverlener;

d) de prijzen in feite onttrokken zijn aan het normale spel van de mededinging;

e) het gaat om diensten die, uit hoofde van hun aard of hun bijzondere voorwaarden, buiten het grondgebied van de Europese Gemeenschap moeten gegund worden.

5° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van diensten die het bedrag bereiken dat bepaald werd door de Koning voor de Europese bekendmaking bij de aanvang van de procedure, de opdracht volgt op een prijsvraag voor ontwerpen en dient, overeenkomstig de regels die er op van toepassing zijn, te worden gegund aan de winnaar of aan één van de winnaars van deze wedstrijd. In dit laatste geval, dienen alle winnaars te worden uitgenodigd om deel te nemen aan de onderhandelingen; (#1)

6° in het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van diensten die het bedrag bereiken dat bepaald werd door de Koning voor de Europese bekendmaking bij de aanvang van de procedure, aanvullende diensten die niet voorkomen in het aanvankelijk goedgekeurde ontwerp noch in de eerste gesloten opdracht, zijn noodzakelijk geworden als gevolg van een onvoorziene omstandigheid, ter uitvoering van deze opdracht, op voorwaarde dat de toekenning zou gebeuren aan de dienstverlener die de oorspronkelijke opdracht uitvoert :

- wanneer deze aanvullende diensten technisch of economisch niet kunnen gescheiden worden van de hoofdupdracht, zonder een ernstig bezwaar op te leveren voor de aanbestedende overheid;

of

- wanneer deze aanvullende diensten, alhoewel scheidbaar van de uitvoering van de oorspronkelijke opdracht, strikt noodzakelijk zijn voor de vervolmaking ervan. (#1)

Art. 40. - § 1. - In het geval van een overheidsopdracht voor aanneming van leveringen, mag de aanbestedende overheid elke offerte afwijzen die voor meer dan de helft van de totale waarde, producten bevat die afkomstig zijn uit derde landen. Voor de toepassing van dit artikel, wordt de programmatuur, gebruikt in de uitrusting van telecommunicatienetwerken, beschouwd als een product.

Worden beschouwd als derde landen, alle landen waarmee de Europese Gemeenschap in een bilateraal of multilateraal verband geen overeenkomst gesloten heeft die aan ondernemingen van de Gemeenschap een vergelijkbare en daadwerkelijke toegang waarborgt tot de opdrachten van deze landen. De Koning stelt de lijst op van de landen waarmee een dergelijke overeenkomst werd gesloten.

Indien twee of meer offertes gelijkwaardig geoordeeld worden, dient de aanbestedende overheid de voorkeur te geven aan die offerte die niet kan afgewezen worden in toepassing van het eerste lid. Inzake het prijs criterium wordt dergelijke offerte beschouwd als gelijkwaardig indien ze het bedrag van de offerte waarop het eerste lid van toepassing is, niet met meer dan 3 pct. overschrijdt.

De verplichting bedoeld in het voorgaande lid geldt nochtans niet indien de aanbestedende overheid hierdoor zou moeten overgaan tot het aanschaffen van materieel dat op technisch gebied verschilt van het reeds bestaande materieel en dat een onverenigbaarheid of technische moeilijkheden inzake gebruik of onderhoud of overmatige kosten zou teweegbrengen.

§ 2. - Voor de toepassing van § 1, wordt het gedeelte van de producten afkomstig uit derde landen bepaald overeenkomstig de verordening (EEG) nr. 802/68 van de Raad, van 27 juni 1968 betreffende de gemeenschappelijke definitie van het begrip "oorsprong van goederen".

Voor de bepaling van het gedeelte van de producten afkomstig uit derde landen, worden niet in aanmerking genomen deze derde landen waarmee de Europese Gemeenschap een akkoord gesloten heeft dat aan ondernemingen van de Gemeenschap een vergelijkbare en daadwerkelijke toegang verleent tot opdrachten van deze derde landen.

Art. 41. - De artikelen 6 tot 12, 18 en 19, 22 en 23 zijn eveneens van toepassing op de overheidsopdrachten bedoeld in deze titel.

HOOFDSTUK III. - BIJKOMENDE BEPALINGEN VOOR DE OVERHEIDSOPDRACHTEN VOOR AANNEMING VAN LEVERINGEN EN DIENSTEN DIE HET BEDRAG BEPAALD DOOR DE KONING VOOR DE EUROPESE BEKENDMAKING BIJ DE AANVANG VAN DE PROCEDURE BEREIKEN (#1)

Art. 41bis. - (#1) Voor de toepassing van dit hoofdstuk, wordt verstaan onder :

- overheidsopdrachten voor aanneming van leveringen : de overeenkomst onder bezwarende titel, voor een geraamd bedrag zonder belasting op de toegevoegde waarde dat gelijk is aan of groter is dan de bedragen vastgesteld door de Koning voor de overheidsopdrachten onderworpen aan de Europese bekendmaking, gesloten tussen een leverancier en een aanbestedende overheid en die betrekking heeft op de verwerving door koop of aannemingsovereenkomst, de huur, de huurkoop of de leasing met of zonder aankoopoptie van producten;

- overheidsopdracht voor aanneming van diensten : de overeenkomst onder bezwarende titel, voor een geraamd bedrag zonder belasting op de toegevoegde waarde, dat gelijk is aan of groter is dan de bedragen vastgesteld door de Koning voor de overheidsopdrachten onderworpen aan de Europese bekendmaking, gesloten tussen een dienstverlener en een aanbestedende overheid en die betrekking heeft op in bijlage 2 bij deze wet vermelde diensten;

- raamovereenkomst : de overeenkomst tussen een aanbestedende overheid en één of meer dienstverleners, met betrekking tot het vastleggen van de voorwaarden, met name inzake prijzen, en in voorkomend geval de beoogde hoeveelheden, van opdrachten die zullen gegund worden in de loop van een gegeven periode.

Art. 41ter. (#1) § 1. - De bepalingen van de wet zijn niet van toepassing op de in dit hoofdstuk bedoelde overheidsopdrachten voor aanneming van diensten :

1° die door een aanbestedende overheid bij een met hem gebonden onderneming worden gegund;

2° die door een gemeenschappelijke onderneming samengesteld uit meerdere aanbestedende overheden in de zin van boek I en uit aanbestedende diensten in de zin van boek II, met het oog op de voortzetting van de in deze titel IV bedoelde werkzaamheden, worden gegund bij één van deze aanbestedende overheden of aanbestedende diensten of bij een met hem gebonden onderneming.

Deze uitzondering geldt slechts op voorwaarde dat tenminste tachtig p.c.t. van de gemiddelde omzet die deze onderneming de laatste drie jaar in de Europese Gemeenschap op het gebied van het verrichten van diensten heeft behaald, afkomstig is van de verstrekking van deze diensten aan de ondernemingen waarmee zij is gebonden.

Wanneer dezelfde dienst of analoge diensten worden verricht door meer dan één met de aanbestedende overheid of met de aanbestedende dienst gebonden onderneming, dient rekening te worden gehouden met de totale omzet in de Europese Gemeenschap die voortvloeit uit het verstrekken van diensten door deze ondernemingen.

Onder "gebonden ondernemingen" verstaat men ondernemingen waarvan de jaarrekening is geconsolideerd met die van de aanbestedende overheid of van de aanbestedende dienst overeenkomstig de voorschriften van richtlijn 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, 3, g, van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening. In het geval van aanbestedende diensten of aanbestedende overheden die niet onderworpen zijn aan richtlijn 83/349/EEG verstaat men onder gebonden onderneming elke onderneming :

1° waarop de aanbestedende overheid of de aanbestedende dienst rechtstreeks of onrechtstreeks een dominerende invloed kan uitoefenen waardoor deze

a) de meerderheid van het kapitaal van de onderneming bezit, of

b) beschikt over de meerderheid van de stemmen verbonden aan de door de onderneming uitgegeven aandelen, of

c) meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, beheers-, of toezichtsorgaan van de onderneming kan aanwijzen;

2° of die eenzelfde dominerende invloed als in 1° kan uitoefenen op de aanbestedende overheid of op de aanbestedende dienst;

3° of die, zoals de aanbestedende overheid of de aanbestedende dienst, onderworpen is aan eenzelfde dominerende invloed als in 1° van een andere onderneming omwille van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften.

§ 2. - Artikel 38 van de wet is van toepassing op de uitsluitingen krachtens § 1.

Art. 41quater. - (#1) Artikel 39, § 2, 4°, van de wet is niet van toepassing op de in dit hoofdstuk bedoelde overheidsopdrachten.

Art. 41quinquies. - (#1) Artikelen 3, § 2, 20, 21 en 36 zijn van toepassing op de overheidsopdrachten bedoeld in dit hoofdstuk.

TITEL V. - DIVERSE BEPALINGEN

Art. 42. - De bepalingen van het eerste boek zijn niet van toepassing op de aanbestedende overheden bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10° voor de opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten die betrekking hebben op de productie van elektriciteit.

Art. 43. - § 1. - De Koning kan, voor de overheidsopdrachten en de concessies van openbare werken onderworpen aan dit boek, elke maatregel, met inbegrip van de opheffing, aanvulling, wijziging of vervanging van wetsbepalingen, nemen die nodig is om de omzetting te verzekeren van de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en de internationale maatregelen die krachtens dit verdrag genomen werden.

Deze maatregelen zullen het voorwerp uitmaken van een verslag dat zal voorgelegd worden aan de wetgevende Kamers in de loop van de zitting indien zij vergaderen, zoniet bij de aanvang van hun eerstvolgende zitting.

§ 2. - De Koning kan de Eerste Minister belasten met de aanpassing van bepaalde bedragen die in de uitvoeringsbesluiten vastgelegd zijn in functie van de tweejaarlijkse herzieningen voorzien in de Europese richtlijnen en die de waarde in nationale munt aangeven van de drempels waarvan sprake in deze richtlijnen.

Art. 44. - De organieke of statutaire bepalingen van de aanbestedende overheden bedoeld in de artikelen 4 en 26 die tegenstrijdig of niet verenigbaar zijn met de bepalingen van deze wet, zijn niet langer van toepassing op de overheidsopdrachten en concessies voor openbare werken die na de inwerkingtreding van deze wet worden aangekondigd.

De Koning kan de organieke bepalingen betreffende en de statuten van de in het eerste lid bedoelde aanbestedende overheden, althans van die welke onder het gezag of het toezicht van een Minister staan, met de bepalingen van deze wet in overeenstemming brengen.

Art. 45. - Aan de wet van 20 maart 1991 houdende regeling van de erkenning van aannemers van werken worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° in artikel 1, 2°, worden de woorden "de wet betreffende de overheidsopdrachten : de wet van 14 juli 1976 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten" vervangen door het volgende : "de wet betreffende de overheidsopdrachten : de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten";

2° in artikel 2, wordt het eerste lid vervangen door het volgende : "Deze wet is van toepassing op de overheidsopdrachten die toegewezen worden door de publieke rechtspersonen en andere personen waarop titels II en IV van het eerste boek van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten van toepassing zijn".

Art. 46. - Artikel 11, § 1, van de wet van 21 maart 1991 betreffende hervorming van sommige economische overheidsbedrijven wordt vervangen door de volgende bepaling :

"§ 1. De autonome overheidsbedrijven zijn enkel onderworpen aan de toepassing van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten voor de overheidsopdrachten die betrekking hebben op taken van openbare dienst. Dit doet geen afbreuk aan de in mededingingstelling voorzien in het kader van de Europese Gemeenschap van sommige opdrachten die geen betrekking hebben op deze zelfde taken doch slaan op één van de werkzaamheden bedoeld in boek II van deze wet."

BOEK II. - MEDEDINGING IN HET RAAM VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP VAN BEPAALDE OPDRACHTEN VOOR AANNEMING VAN WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN IN DE SECTOREN WATER, ENERGIE, VERVOER EN TELECOMMUNICATIE (#2)(*)

EERSTE TITEL. - OPDRACHTEN VOOR AANNEMING VAN WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN GEGUND DOOR PRIVE-ONDERNEMINGEN (#2)

EERSTE HOOFDSTUK. - TOEPASSINGSGEBIED EN ALGEMENE BEPALINGEN

Eerste afdeling. - Aanbestedende diensten en definitie

Art. 47. - § 1. - De bepalingen van deze titel zijn van toepassing op de privaatrechtelijke personen die bijzondere of uitsluitende rechten genieten, hierna "aanbestedende diensten" genoemd, wanneer zij werkzaamheden uitvoeren zoals bedoeld in deze titel. Een niet-limitatieve lijst van deze diensten wordt door de Koning opgesteld.

§ 2. - De bepalingen van deze titel zijn slechts van toepassing voor opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten (#2) waarvan de geraamde bedragen gelijk zijn aan of hoger liggen dan de bedragen vastgesteld door de Koning.

Deze opdrachten worden gegund met mededinging, volgens de wijzen voorzien in deze titel.

§ 3. - Elke aanbestedende dienst regelt de gunningswijzen van de in § 2 bedoelde opdrachten, met inachtneming van de bepalingen van deze titel.

Art. 48. - In de zin van deze titel verstaat men onder :

- opdracht voor aanneming van werken : de schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen enerzijds een aannemer en een aanbestedende dienst anderzijds en die betrekking heeft hetzij op de uitvoering, hetzij op de uitvoering samen met het ontwerp, hetzij op de verwezenlijking, met welke middelen ook van werken in verband met één van de verrichtingen bedoeld in bijlage 1 van de wet. Deze overeenkomst mag, bijkomend, de leveringen en de diensten bevatten die nodig zijn voor de uitvoering ervan;

- opdracht voor aanneming van leveringen : de schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die is gesloten tussen enerzijds een leverancier en een aanbestedende dienst anderzijds, en die betrekking heeft op de verwerving door koop- of aannemingsovereenkomst, huur, huurkoop of leasing met of zonder aankoopoptie van producten; (#2)

- opdracht voor aanneming van diensten : de schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel gesloten tussen enerzijds een dienstverlener en een aanbestedende dienst anderzijds en die betrekking heeft op diensten bedoeld in de bijlage 2 bij de wet. Opdrachten die zowel diensten als leveringen omvatten, worden beschouwd als opdrachten voor aanneming van leveringen wanneer de totale waarde van de leveringen meer bedraagt dan de waarde van de onder de opdracht vallende diensten; (#2)

- prijsvraag voor ontwerpen : de procedure die een aanbestedende dienst toelaat een plan of een ontwerp, gekozen door een jury, aan te schaffen. Deze prijsvraag leidt tot hetzij de gunning van een opdracht voor aanneming van diensten hetzij, na raadpleging van de mededinging, tot de keuze van één of meer ontwerpen met of zonder toekenning van premies aan de laureaten, volgens de regels bepaald door de Koning; (#2)

- raamovereenkomst : de overeenkomst tussen een aanbestedende dienst en één of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners met betrekking tot het vastleggen van de voorwaarden, met name inzake prijzen en, in voorkomend geval, voor de beoogde hoeveelheden, van opdrachten die zullen gegund worden in de loop van een gegeven periode; (#2)

- bijzondere of uitsluitende rechten : de rechten die voortvloeien uit een machtiging die door een bevoegde overheid is gegeven door middel van elke wettelijke, reglementaire of administratieve bepaling en die tot gevolg heeft dat de uitoefening van één van de werkzaamheden bedoeld in deze titel, voorbehouden wordt aan één of meerdere diensten.

Een aanbestedende dienst wordt verondersteld te genieten van bijzondere of uitsluitende rechten, namelijk :

- wanneer voor de bouw van netwerken of de plaatsing van de apparatuur bedoeld in deze titel, deze dienst kan genieten van een openbare onteigeningsprocedure of het invoeren van een erfdiensbaarheid, of de grond, de ondergrond of de ruimte boven de openbare weg kan gebruiken voor de plaatsing van de netuitrusting;

- wanneer, in het geval van artikel 49, 1° en 2°, deze dienst een net voorziet van drinkwater, elektriciteit, gas of warmte, dat zelf uitgebaat wordt door een andere aanbestedende dienst die geniet van bijzondere of exclusieve rechten;

- openbare procedure : de procedure waarbij elke belangstellende aannemer, leverancier of dienstverlener mag inschrijven; (#2)

- beperkte procedure : de procedure waarbij alleen de door de aanbestedende dienst daartoe aangezochte gegadigden mogen inschrijven;

- onderhandelingsprocedure : de procedure waarbij de aanbestedende dienst de aannemers, leveranciers of dienstverleners van zijn keuze raadpleegt en over de voorwaarden van de opdracht onderhandelt met één of meer van hen. (#2)

Afdeling II. - Opdrachten in de sectoren water en energie en specifieke uitsluitingen

Art. 49. - In de sectoren water en energie zijn de hiernavolgende werkzaamheden onderworpen aan de bepalingen van deze titel :

1° de terbeschikkingstelling of de uitbating van vaste netten bestemd voor dienstverlening aan het publiek op het gebied van productie van, vervoer van of voorziening in drinkwater, elektriciteit, gas of warmte;

2° de voorziening van deze netten van drinkwater, elektriciteit, gas of warmte. Deze voorziening wordt nochtans niet gezien als een werkzaamheid zoals bedoeld in deze wet, onder de tweeledige voorwaarde dat :

a) in het geval van het drinkwater of de elektriciteit :

- deze dienst het drinkwater of de elektriciteit voortbrengt waarvan het verbruik nodig is bij de door hem uitgeoefende werkzaamheden die niet voorkomen in 1° hierboven en in 2°, en

- de bevoorrading van het openbare net slechts afhangt van het eigen gebruik van deze dienst zonder de 30 pct. van zijn totale productie van drinkwater of elektriciteit te overschrijden, berekend op grond van het gemiddelde van de laatste drie jaren, het lopende jaar inbegrepen;

b) in het geval van het gas of de warmte :

- deze dienst gas of warmte voortbrengt als onvermijdelijk gevolg van de uitoefening van werkzaamheden die niet opgenomen zijn in 1° hierboven en in 2°, en

- de bevoorrading van het openbare net slechts een economisch verantwoorde uitbating van deze productie beoogt en de 20 pct. van de omzet van deze dienst, berekend op grond van het gemiddelde van de laatste drie jaren, het lopende jaar inbegrepen, niet overschrijdt;

3° de uitbating van een geografisch gebied met als doel het prospecteren of de winning van olie, gas, steenkool of andere vaste brandstoffen.

Art. 50. - § 1. - De bepalingen van deze titel zijn eveneens van toepassing op de opdrachten van de aanbestedende diensten die vaste netten ter beschikking stellen of uitbaten die een dienst verlenen aan het publiek op het gebied van productie van, vervoer van of voorziening in drinkwater en die :

1° hetzij verbonden zijn aan projecten in verband met de waterbouwkunde, de bewatering of afwatering, voor zover het volume water bestemd voor de bevoorrading van drinkwater meer dan 20 pct. bedraagt van het totale volume water dat door deze projecten of deze bevoeiings- of afwateringsinrichtingen ter beschikking gesteld wordt;

2° hetzij verbonden zijn aan de lozing of de behandeling van het afvalwater.

§ 2. - Deze wet is niet van toepassing op de opdrachten die de aanbestedende diensten bedoeld in § 1 gunnen voor de aankoop van water.

Art. 51. - In de sector energie is deze wet niet van toepassing op de opdrachten die de aanbestedende diensten gunnen voor de levering van energie of brandstoffen bestemd voor de productie van energie.

Art. 52. - In de sector energie is deze wet niet van toepassing op de uitbating van geografische gebieden die als doel heeft de prospectie of de winning van olie, gas, steenkool of andere vaste brandstoffen, wanneer de voorwaarden bepaald door de Koning vervuld zijn.

Deze voorwaarden zullen onder meer opleggen :

- de eerbiediging van het beginsel van niet-discriminatie;
- het gebruik van objectieve criteria voor de toewijzing van de exploitatie.

Afdeling III. - Opdrachten in de sector vervoer en specifieke uitsluitingen

Art. 53. - In de sector vervoer zijn de hierna volgende werkzaamheden onderworpen aan de bepalingen van deze titel :

1° de netuitbating bestemd voor de dienstverlening aan het publiek in verband met het vervoer per trein, metro, tram, autobus, trolleybus, kabelbaan of zelfbesturingssysteem.

Er wordt vanuit gegaan dat een net bestaat wanneer de dienst verleend wordt onder de door de bevoegde overheid bepaalde voorwaarden, die met name slaan op de te volgen reismogelijkheden, het beschikbaar vervoervermogen of de dienstfrequentie;

2° de exploitatie van een geografisch gebied met het oog op de terbeschikkingstelling voor vervoerders door de lucht, over zee of langs de binnenwateren, van luchthavens, zee- of binnenhavens of van andere vervoerterminals.

Art. 54. - Wat betreft het autobusvervoer is deze wet niet van toepassing op een netuitbating wanneer andere personen, in het algemeen of in een specifiek geografisch gebied, vrij deze dienst kunnen verlenen, onder dezelfde voorwaarden als een bij deze wet bedoelde aanbestedende dienst.

Afdeling IV. - Opdrachten in de sector telecommunicatie en specifieke uitsluitingen

Art. 55. - § 1. - In de sector telecommunicatie zijn de hierna volgende werkzaamheden onderworpen aan de bepalingen van deze titel :

1° de terbeschikkingstelling of de uitbating van openbare telecommunicatienetwerken;

2° de levering van één of meerdere openbare diensten van telecommunicatie.

§ 2. - Onder "openbaar telecommunicatienetwerk" dient te worden verstaan de openbare telecommunicatie-infrastructuur waarmee seinen kunnen overgebracht worden van bepaalde eindpunten van het net naar andere, door middel van draden, hertzbundels, optische of andere elektromagnetische middelen.

Een "eindpunt van een net" is het geheel van de materiële verbindingen en de technische toegangsspecificaties die deel uitmaken van het openbaar telecommunicatienetwerk en die nodig zijn om toegang te krijgen tot dit openbaar netwerk en om met behulp daarvan doeltreffend te communiceren.

De "openbare telecommunicatiediensten" zijn de telecommunicatiediensten waarvan de bevoegde overheid de aanbieder specifiek toevertrouwd heeft, met name aan één of meer telecommunicatieorganisaties.

De "telecommunicatiediensten" zijn de diensten die geheel of gedeeltelijk instaan voor de overbrenging en de verzending van signalen via het openbare telecommunicatienet, door middel van telecommunicatieprocedures, met uitzondering van de radio-omroep en de televisie.

Art. 56. - Deze wet is niet van toepassing op de opdrachten gegund door een aanbestedende dienst die werkzaamheden uitoefent bedoeld in artikel 55, voor de aankopen die hem uitsluitend dienen om één of meer telecommunicatiediensten te kunnen verzorgen, wanneer andere personen, vrij, dezelfde diensten kunnen bieden in hetzelfde aardrijkskundig gebied en onder wezenlijk identieke voorwaarden. De aanbestedende dienst deelt, op verzoek van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, mee welke telecommunicatiediensten volgens haar deze voorwaarden vervullen.

Afdeling V. - Algemene uitsluitingen

Art. 57. - Vallen niet onder de toepassing van deze titel :

1° de opdrachten en de prijsvragen voor ontwerpen (#2) die een aanbestedende dienst gunt voor het voortzetten van de werkzaamheden bedoeld in deze titel in een derde land buiten de Europese Gemeenschap, onder voorwaarden die de materiële uitbating van een netwerk of van een aardrijkskundig gebied binnen de Europese Gemeenschap, niet tot gevolg hebben;

2° de opdrachten en de prijsvragen voor ontwerpen (#2) gegund met het oog op een doorverkoop of het verhuren aan derden wanneer de aanbestedende dienst geen enkel bijzonder of uitsluitend recht geniet voor de verkoop of het verhuren van het voorwerp van deze opdrachten en wanneer andere personen, onder dezelfde voorwaarden als de aanbestedende dienst, vrij kunnen verkopen of verhuren;

3° de opdrachten die door het openbaar gezag geheim verklaard zijn of waarvan de uitvoering gepaard moet gaan met bijzondere veiligheidsmaatregelen, overeenkomstig wettelijke, reglementaire of administratieve bepalingen of wanneer de bescherming van de fundamentele belangen van de veiligheid van het land dit vereist;

4° de opdrachten die geregeld worden door procedurevoorschriften die verschillen van deze van hoofdstuk II en gegund worden krachtens de specifieke procedure van een internationale instelling;

5° de opdrachten of de prijsvragen voor ontwerpen (#2) die geregeld worden door procedurevoorschriften die verschillen van deze van hoofdstuk II te gunnen krachtens een internationale overeenkomst die, in overeenstemming met het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, wordt gesloten tussen een Lid-Staat en één of meer derde landen, en die slaan op werken, leveringen, diensten of prijsvragen voor ontwerpen (#2) bestemd voor de verwezenlijking of de gemeenschappelijke uitbating van een werk door de ondertekenende Staten;

6° de opdrachten die geregeld worden door procedurevoorschriften die verschillen van deze van hoofdstuk II te gunnen krachtens een internationale overeenkomst gesloten in verband met de legering van strijdkrachten en betreffende ondernemingen van een Lid-Staat of een derde land;

7° de opdrachten of de prijsvragen voor ontwerpen die door de aanbestedende diensten gegund worden met andere doeleinden dan het voortzetten van de werkzaamheden bedoeld in dit hoofdstuk; (#2)

8° a) de opdrachten voor aanneming van diensten die door een aanbestedende dienst bij een met hem verbonden onderneming worden gegund;

b) die door een gemeenschappelijke onderneming samengesteld uit meerdere aanbestedende overheden in de zin van boek I en/of uit aanbestedende diensten in de zin van boek II, met het oog op de voortzetting van de in titel I bedoelde werkzaamheden, worden gegund aan één van deze aanbestedende overheden en/of aanbestedende diensten of aan een met hen verbonden onderneming.

De uitzonderingen bedoeld onder a en b hierboven gelden slechts op voorwaarde dat tenminste 80 % van de gemiddelde omzet die deze verbonden onderneming de laatste drie jaar in de Europese Gemeenschap op het gebied van het verrichten van diensten heeft verwezenlijkt, afkomstig is van de verstrekking van deze diensten aan de ondernemingen waarmee zij is verbonden.

Wanneer dezelfde dienst of analoge diensten worden verricht door meer dan één met de aanbestedende overheid en/of met de aanbestedende dienst verbonden ondernemingen, dient rekening te worden gehouden met de totale omzet in de Europese Gemeenschap die voortvloeit uit het verstrekken van diensten door deze ondernemingen.

Onder "verbonden ondernemingen" verstaat men ondernemingen waarvan de jaarrekening is geconsolideerd met die van de aanbestedende overheid of van de aanbestedende dienst overeenkomstig de voorschriften van het koninklijk besluit van 6 maart 1990 betreffende de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen. In het geval van aanbestedende diensten of aanbestedende overheden die niet onderworpen zijn aan de toepassing van dit besluit, verstaat men onder verbonden onderneming elke onderneming :

i) waarop de aanbestedende overheid of de aanbestedende dienst rechtstreeks of onrechtstreeks een dominerende invloed kan uitoefenen omdat die overheid of deze dienst

- de meerderheid van het kapitaal van de onderneming bezit, of

- beschikt over de meerderheid van de stemmen verbonden aan de door de onderneming uitgegeven aandelen, of

- meer dan de helft van de leden van het bestuurs-, beheers-, of toezichtsorgaan van de onderneming kan aanwijzen;

ii) of die eenzelfde dominerende invloed als in i) kan uitoefenen op de aanbestedende overheid of op de aanbestedende dienst;

iii) of die, zoals de aanbestedende overheid of de aanbestedende dienst, onderworpen is aan eenzelfde dominerende invloed als in i) van een andere onderneming omwille van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften; (#2)

9° de opdrachten voor aanneming van diensten die toegewezen worden aan een aanbestedende overheid bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, en 26, op basis van een uitsluitend recht dat ze uit hoofde van bekendgemaakte wettelijke of reglementaire bepalingen geniet en die verenigbaar zijn met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. (#2)

Art. 58. - (#2) De aanbestedende diensten delen aan de Europese Commissie op haar aanvraag, de werkzaamheden, de producten alsmede de diensten in de zin van de artikelen 56 en 57, 1°, 2°, 7° en 8°, mee die zij krachtens deze titel als uitgesloten beschouwen.

De inlichtingen betreffende de toepassing van artikel 57, 8° bevatten :

1° de namen van de betrokken ondernemingen;

2° de aard en de waarde van de betrokken opdrachten voor aanneming van diensten;

3° de gegevens die de Europese Commissie noodzakelijk acht voor het bewijs dat de betrekkingen tussen de aanbestedende dienst en de onderneming waaraan de opdrachten worden gegund, aan de in die bepaling gestelde eisen voldoen.

HOOFDSTUK II. - GUNNINGSWIJZEN VAN DE OPDRACHTEN EN REGELS VAN TOEPASSING OP DE PRIJSVRAGEN VOOR ONTWERPEN. (#2)

Art. 59. - (#2) § 1. - De opdrachten worden, naar keuze van de aanbestedende dienst, gegund bij openbare of beperkte procedure of bij een onderhandelingsprocedure met naleving van de mededingingsvoorschriften vastgelegd door de Koning.

§ 2. - De opdrachten mogen bij onderhandelingsprocedure gegund worden, zonder voorafgaande raadpleging van de mededinging, wanneer :

1° in het geval van een opdracht voor aanneming van werken, leveringen of diensten :

a) ingevolge een procedure met voorafgaande mededinging, geen enkele offerte of geen enkele passende offerte ingediend werd, voor zover de oorspronkelijke voorwaarden van de opdracht niet wezenlijk gewijzigd werden;

b) een opdracht enkel gegund wordt met onderzoeks-, proefnemings-, studie- of ontwikkelingsdoeleinden en niet met de bedoeling rendabiliteit na te streven of de kosten van het onderzoek en de ontwikkeling te dekken en voor zover de gunning van een dergelijke opdracht niet verhindert dat een oproep tot mededinging wordt gedaan voor latere opdrachten waarmee dit doel wel wordt beoogd;

c) omwille van de technische of artistieke specificiteit, of omwille van de bescherming van exclusieve rechten, de uitvoering van de opdracht slechts kan toevertrouwd worden aan een bepaalde aannemer, leverancier of dienstverlener;

d) in strikt noodzakelijke gevallen, de dringende spoed, voortvloeiend uit voor de aanbestedende diensten onvoorzienbare gebeurtenissen, de naleving van de voor de openbare of beperkte procedures vereiste termijnen, onmogelijk maakt;

e) de opdrachten te gunnen zijn op grond van een raamovereenkomst, voor zover deze raamovereenkomst gegund werd overeenkomstig één van de procedures vastgelegd in § 1 van dit artikel;

2° in het geval van een opdracht voor aanneming van werken of diensten :

- aanvullende werken of diensten niet opgenomen werden in het oorspronkelijk aanbestede project, noch in de eerste gegunde opdracht ingevolge onvoorziene omstandigheden noodzakelijk werden voor de uitvoering van deze opdracht, op voorwaarde dat deze opdracht toegewezen wordt aan de aannemer of aan de dienstverlener die de oorspronkelijke opdracht uitvoert :

- wanneer deze aanvullende werken of diensten technisch of economisch niet kunnen gescheiden worden van de hoofdopdracht, zonder een ernstig bezwaar op te leveren voor de aanbestedende diensten,

of

- wanneer deze aanvullende werken of diensten, alhoewel scheidbaar van de uitvoering van de oorspronkelijke opdracht, strikt noodzakelijk zijn voor de vervolmaking ervan;

3° in het geval van een opdracht voor aanneming van werken:

- nieuwe werken die een herhaling zijn van soortgelijke werken, toevertrouwd aan de onderneming die de eerste opdracht toegewezen kreeg door dezelfde aanbestedende dienst, op voorwaarde dat deze werken overeenstemmen met een basisproject en dat dit ontwerp het voorwerp uitmaakte van een eerste opdracht die gegund werd na mededinging. De mogelijkheid om deze procedure aan te wenden dient bij het organiseren van de mededinging voor het eerste project vermeld te worden;

4° in het geval van een opdracht voor aanneming van leveringen :

a) bijkomende leveringen te doen zijn door de oorspronkelijke leverancier, die bestemd zijn hetzij voor de gedeeltelijke vernieuwing van veelvuldig gebruikte leveringen of installaties, hetzij voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties, indien verandering van leverancier de aanbestedende dienst ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen met andere technische eigenschappen zodat onverenigbaarheid ontstaat of bij gebruik en onderhoud zich onevenredige technische moeilijkheden voordoen;

b) het gaat om op de beurs genoteerde en aangekochte leveringen;

c) het gaat om opportuniteitsaankopen, wanneer het mogelijk is leveringen aan te schaffen aan uiterst gunstige voorwaarden die slechts een zeer korte tijd gelden, en waarvoor de te betalen prijs merkkelijk lager is dan de op de markt gangbare prijzen;

d) het gaat om aankopen van leveringen aan zeer gunstige voorwaarden ofwel bij een leverancier die definitief stopt met handeldrijven, ofwel bij curatoren of vereffenaars van faillissementen, gerechtelijke akkoorden of gelijkaardige procedures die in de nationale wetgevingen of reglementeringen voorkomen;

5° in het geval van een opdracht voor aanneming van diensten:

- de opdracht volgt op een prijsvraag voor ontwerpen en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan één van de winnaars van die prijsvraag moet worden gegund. In dit laatste geval, dienen alle winnaars te worden uitgenodigd om aan de onderhandelingen deel te nemen.

Art. 60. - Zonder afbreuk te doen aan artikel 61, worden de opdrachten toegewezen :

- ofwel aan de inschrijver met de laagste prijs,

- ofwel aan de inschrijver die de economisch voordeligste offerte ingediend heeft, rekening houdend met de verschillende criteria die kunnen veranderen al naar gelang van de bewuste opdracht, en die in de aankondiging van de opdracht of in het bestek moeten worden vermeld.

Wanneer de toewijzing gebeurt op grond van de economisch voordeligste offerte, mag de aanbestedende dienst de door een inschrijver voorgestelde varianten in overweging nemen indien deze voldoen aan de minimumeisen gesteld door deze dienst. De aanbestedende dienst vermeldt in het bestek de minimumvoorwaarden waaraan de varianten moeten voldoen evenals de voor hun indiening gestelde eisen. Indien varianten niet toegestaan zijn, vermeldt de aanbestedende dienst dit in het bestek.

Art. 60bis. - (#2) Artikelen 59 en 60 zijn niet van toepassing op de opdrachten voor aanneming van diensten in de zin van bijlage 2, B, van de wet.

Art. 61. - § 1. - In het geval van een opdracht voor aanneming van leveringen, mag de aanbestedende dienst elke offerte afwijzen die voor meer dan de helft van de totale waarde, producten bevat die afkomstig zijn uit derde landen buiten de Europese Gemeenschap. Voor de toepassing van dit artikel, wordt de programmatuur, gebruikt in de uitrusting van telecommunicatienetwerken, beschouwd als een product.

Worden beschouwd als derde landen, alle landen waarmee de Europese Gemeenschap in een bilateraal of multilateraal verband geen overeenkomst gesloten heeft dat aan ondernemingen van de Gemeenschap een vergelijkbare en daadwerkelijke toegang waarborgt tot de opdrachten van deze landen. De Koning stelt de lijst op van de landen waarmee een dergelijke overeenkomst werd gesloten.

Indien twee of meer offertes gelijkwaardig geoordeeld worden, dient de aanbestedende dienst de voorkeur te geven aan die offerte die niet kan afgewezen worden in toepassing van het eerste lid. Inzake het prijs criterium wordt dergelijke offerte beschouwd als gelijkwaardig indien ze het bedrag van de offerte waarop het eerste lid van toepassing is, niet met meer dan 3 pct. overschrijdt.

De verplichting bedoeld in het voorgaande lid geldt nochtans niet indien de aanbestedende dienst hierdoor zou moeten overgaan tot het aanschaffen van materieel dat op technisch gebied verschilt van het reeds bestaande materieel en dat een onverenigbaarheid of technische moeilijkheden inzake gebruik of onderhoud of overmatige kosten zou teweegbrengen.

§ 2. - Voor de toepassing van § 1, wordt het gedeelte van de producten afkomstig uit derde landen bepaald overeenkomstig de verordening (EEG) nr. 802/68 van de Raad, van 27 juni 1968 betreffende de gemeenschappelijke definitie van het begrip "oorsprong van goederen".

Voor de bepaling van het gedeelte van de producten afkomstig uit derde landen, worden niet in aanmerking genomen deze derde landen waarmee door de Europese Gemeenschap een akkoord gesloten werd dat aan ondernemingen van de Gemeenschap een vergelijkbare en daadwerkelijke toegang verleent tot opdrachten van deze derde landen.

HOOFDSTUK III. - TECHNISCHE SPECIFICATIES EN NORMEN

Art. 62. - De aanbestedende diensten sluiten de technische specificaties in de algemene documenten of in de bestekken eigen aan elke opdracht in.

De technische specificaties worden omschreven bij verwijzing naar Europese specificaties, zo deze bestaan.

Bij ontstentenis van Europese specificaties, moeten de technische specificaties, in de mate van het mogelijke, omschreven worden bij verwijzing naar andere normen die in gebruik zijn in de Gemeenschap.

De Koning bepaalt de andere modaliteiten die betrekking hebben op het gebruik van de technische specificaties, de normen en de technische erkenningen.

TITEL II. - OPDRACHTEN VOOR AANNEMING VAN WERKEN, LEVERINGEN EN DIENSTEN GESLOTEN DOOR OVERHEIDSBEDRIJVEN (#2)

Art. 63. - De bepalingen van boek II zijn toepasselijk op de overheidsbedrijven voor de opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en prijsvragen voor ontwerpen (#2) waarvan de geraamde bedragen gelijk zijn aan of hoger dan de bedragen vastgesteld in artikel 47, § 2, die geen betrekking hebben op hun taken van openbare dienst in de zin van een wet, een decreet of een ordonnantie doch slaan op één van de werkzaamheden bedoeld in boek II.

De bepalingen van boek II zijn eveneens van toepassing op de aanbestedende overheden bedoeld in artikel 4, § 1 en § 2, 1° tot 8° en 10°, voor de opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en prijsvragen voor ontwerpen (#2) waarvan de geraamde bedragen gelijk zijn aan of hoger dan de in het eerste lid bedoelde bedragen en betrekking hebben op de productie van elektriciteit.

TITEL III. - DIVERSE BEPALINGEN

Art. 64. - § 1. - De Koning neemt alle uitvoeringsmaatregelen die nodig zijn om de omzetting van de richtlijn 90/531/E.E.G. te verzekeren. Deze maatregelen en met name deze die genomen worden in het kader van de bijzondere bevoegdverklaringen die in dit boek vermeld worden, zullen identiek zijn aan de bepalingen van deze richtlijn.

§ 2. - De Koning kan de Eerste Minister belasten met de aanpassing van bepaalde bedragen die in de uitvoeringsmaatregelen voorkomen in functie van de tweejaarlijkse herzieningen voorzien in de Europese richtlijnen en die de waarde in nationale munt aangeven van de drempels waarvan sprake in deze richtlijnen.

Art. 65. - De Koning kan de maatregelen nemen, met inbegrip van de opheffing, aanvulling, wijziging of vervanging van wetsbepalingen, die nodig zijn om de omzetting te verzekeren van de verplichte bepalingen die voortvloeien uit het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en de internationale maatregelen die genomen werden krachtens dit verdrag en die, enerzijds, de opdrachten voor aanneming van werken en leveringen betreffen bedoeld in dit boek, en anderzijds, de opdrachten voor aanneming van diensten die zullen onderworpen worden aan de voornoemde verplichte bepalingen.

De maatregelen zullen het voorwerp uitmaken van een verslag dat zal voorgelegd worden aan de wetgevende Kamers in de loop van de zitting indien zij vergaderen, zoniet bij de aanvang van hun eerstvolgende zitting.

BOEK III. - SLOTBEPALINGEN

Art. 66. - Artikel 314 van het Strafwetboek wordt vervangen door de volgende bepaling : "Zij die bij toewijzingen van de eigendom, van het vruchtgebruik of van de huur van roerende of onroerende zaken, van een aanneming, van een levering, van een bedrijf of van enige dienst, de vrijheid van opbod of van inschrijving door geweld of bedreiging of door schenkingen of beloften of door gelijk welk ander frauduleus middel belemmeren of storen, worden gestraft met gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met geldboeten van honderd frank tot drieduizend frank."

Art. 67. - Opgeheven worden :

1° de wet van 20 juli 1973 betreffende de maatregelen tot uitvoering van internationale verdragen en besluiten inzake overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten;

2° de wet van 14 juli 1976 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gewijzigd bij de wetten van 4 augustus 1978, 2 juli 1981, 12 april 1983, 26 mei en 6 juli 1989;

3° het koninklijk besluit van 8 december 1988 betreffende de mededinging inzake bepaalde overheidsopdrachten van leveringen in het raam van de Europese Gemeenschappen gewijzigd door het koninklijk besluit van 20 oktober 1992;

4° het koninklijk besluit van 20 december 1988 betreffende de mededinging inzake bepaalde overheidsopdrachten van leveringen op niveau van de landen ondertekenaars van de G.A.T.T. overeenkomst inzake overheidsopdrachten;

5° het koninklijk besluit van 1 augustus 1990 betreffende de mededinging inzake bepaalde overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken in het raam van de Europese Gemeenschappen;

6° de artikelen 96 tot 99 van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991.

Art. 68. - De koninklijke besluiten welke in uitvoering of met toepassing van deze wet worden vastgesteld, worden in Ministerraad overlegd.

Art. 69. - De Koning stelt voor boek I, voor boek II en voor iedere bepaling van boek III van deze wet de datum van inwerkingtreding vast.

Dit artikel en artikel 68 treden in werking op de dag van hun bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 24 december 1993.

ALBERT

Van Koningswege :

De Eerste Minister,

J.L. DEHAENE

Met 's Lands zegel gezegeld :

Voor de Minister van Justitie, afwezig :

De Minister van Financiën,

Ph. MAYSTADT

Bijlage 1

Lijst van beroepswerkzaamheden gebaseerd op de algemene systematische bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen bedoeld in de artikelen 5 en 27 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

Klasse	Groepen	Sub- groepen en posities	Omschrijving
50			BOUWNIJVERHEID
	500		Algemene bouwnijverheid (zonder bepaalde specialisatie); slopersbedrijven
		500.1	Algemene bouwnijverheid (zonder bepaalde specialisatie)
		500.2	Slopersbedrijven van bouwwerken
	501		Burgerlijke en utiliteitsbouw
		501.1	Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw (zonder bepaalde specialisatie)
		501.2	Dakbedekkersbedrijven
		501.3	Schoorsteen- en overbouwbedrijven
		501.4	Isolatiebedrijven tegen water en vochtigheid
		501.5	Restauratie- en onderhoudsbedrijven van gevels
		501.6	Steigerbouw

	501.7	Andere gespecialiseerde aannemersbedrijven voor burgerlijke en utiliteitsbouw (met inbegrip van montagebedrijven van houten bouwelementen)
502		Water-, spoor- en wegenbouw; cultuurtechnische werken
	502.1	Algemene weg- en waterbouw (zonder bepaalde specialisatie)
	502.2	Grondverplaatsing (baggerbedrijven, opspuitbedrijven, grondegalisatiebedrijven en cultuurtechnische werken)
	502.3	Bruggen-, tunnel-, schachtbouw; grondboring
	502.4	Aannemersbedrijven van waterbouwkundige werken
	502.5	Wegenbouw; straatmakersbedrijven (met inbegrip van bedrijven die gespecialiseerd zijn op de aanleg van luchthavens en landingsbanen)
	502.6	Gespecialiseerde aannemersbedrijven voor bevoeiings-, drainage- en afwateringswerken en voor waterzuiveringsinstallaties
	502.7	Andere gespecialiseerde aannemersbedrijven voor weg- en waterbouw
503		Installatiebedrijven
	503.1	Algemene installatiebedrijven (zonder bepaalde specialisatie)
	503.2	Loodgietersbedrijven; gas- en waterleidingsinstallatiebedrijven
	503.3	Installatiebedrijven van centrale verwarming, klimatiseringinrichtingen en luchtverversingsapparatuur
	503.4	Isolatiebedrijven tegen koude, warmte, geluid en trilling
	503.5	Elektrotechnische installatiebedrijven
	503.6	Overige installatiebedrijven (antennes, bliksemafleiders, telefoon, enz. . . .)
504		Bouwbedrijven voor de afwerking van gebouwen
	504.1	Algemene aannemersbedrijven voor de afwerking van gebouwen (zonder bepaalde specialisatie)
	504.2	Stukadoor- en wittersbedrijven
	504.3	Timmermansbedrijven (montage van deuren en kozijnen en dergelijke op de bouwplaats), parketleggersbedrijven
	504.4	Schilders- en glazenmakersbedrijven; behangerijen
	504.5	Tegelzetterijen; vloerenleggersbedrijven
	504.6	Overige aannemersbedrijven voor de afwerking van gebouwen

Bijlage 2

Lijst van de diensten gebaseerd op de centrale classificatie van producten (CPC) van de Verenigde Naties, bedoeld in artikel 5 van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

A.

	Categorie	CPC-Indeling, groep, klasse of subklasse
1.	Onderhouds- en reparatiediensten	6112, 6122, 633, 886
2.	Diensten voor vervoer over land (#1), met inbegrip van diensten voor vervoer per pantserwagens en koeriersdiensten, postvervoer uitgezonderd	712 (uitgezonderd 71235), 7512, 87304
3.	Diensten voor luchtvervoer van passagiers en vracht, met uitzondering van postvervoer	73 (uitgezonderd 7321)
4.	Postvervoer over land (#1) en door de lucht	71235, 7321
5.	Telecommunicatiediensten (#2)	752

(#1) met uitzondering van de spoorwegdiensten, die vallen onder categorie 18.

(#2) uitgezonderd spraaktelefonie-, telex-, radiotelefonie-, semafoon- en satellietdiensten.

6.	Financiële diensten	ex81
	a) Verzekeringsdiensten b) Bankverrichtingen en diensten in verband met beleggingen (#3)	812, 814
7.	Computer- en aanverwante diensten	84
8.	O & O-diensten (4)	85
9.	Diensten van accountancy, controle en boekhouding	862
10.	Diensten voor marktonderzoek en peiling van de openbare mening	864

(#3) uitgezonderd : - de instrumenten inzake monetair beleid, wisselkoersen, overheidsschuld en beheer van reserves of die van enig ander beleid dat verrichtingen met effecten of andere financiële instrumenten behelst; zijn derhalve uitgesloten de financiële diensten betreffende de uitgifte, de aankoop, de verkoop en de overdracht van effecten of andere financiële instrumenten, en de door de centrale banken verleende diensten;

uitgezonderd : - opdrachten betreffende de verwerving of huur, ongeacht de financiële modaliteiten ervan, van grond, bestaande gebouwen of andere onroerende zaken of betreffende de rechten hierop; de overeenkomsten betreffende financiële diensten die voorafgaand aan, gelijktijdig met of als vervolg op het koop- of huurcontract worden afgesloten, zijn echter, ongeacht hun vorm, onderworpen aan deze wet.

(4) uitgezonderd diensten voor onderzoek en ontwikkeling andere dan deze waarvan de resultaten in hun geheel toekomen aan de aanbestedende overheid voor gebruik ervan in de uitoefening van zijn eigen werkzaamheden, voor zover de dienstverlening volledig door de aanbestedende dienst wordt beloond.

11.	Diensten voor bedrijfsadviesing (#1) en aanverwante diensten	865, 866
12.	Bouwkundige diensten; Technische en geventueerde technische diensten; Diensten van stedenbouw en landschapsarchitectuur; Diensten voor aanverwante technische en wetenschappelijke adviesing; Diensten voor het uitvoeren van technische proeven en analyses	867
13.	Advertentie- en reclamediensden	871
14.	Diensten voor het schoonmaken van gebouwen en het beheer van onroerende goederen	874, 82201 t.e.m.82206
15.	Uitgeverij- en drukkerijdiensten, in regie of op contractbasis	88442
16.	Riolering en vuilophaaldiensten; afvalverwerking en aanverwante diensten	94

B.

17.	Hotel- en restauratiediensten	64
18.	Spoorwegvervoersdiensten	711
19.	Vervoersdiensten over het water	72
20.	Diensten voor ondersteunend en hulpvervoer	74
21.	Diensten van juridische aard	861
22.	Plaatsing van personeel en personeelsverschaffing (#2)	872

(#1) uitgezonderd diensten voor arbitrage en verzoening.

(#2) uitgezonderd de opdrachten inzake tewerkstelling.

23.	Opsporings- en bewakingsdiensten (uitgezonderd vervoer per pantserwagen)	873 (uitgezonderd 87304)
24.	Diensten voor onderwijs en beroepsonderwijs	92
25.	Gezondheids- en sociale diensten	93
26.	Diensten voor recreatie, cultuur en sport	96
27.	Andere diensten (#3)	

(#3) uitgezonderd de opdrachten betreffende de aankoop, de ontwikkeling, de produktie of de coproduktie van programmamateriaal door televisieomroeporganisaties en overeenkomsten betreffende zendtijd.

(*)De tekst van boek II werd volledig hertipt. Door de huidige bijwerking (verwijzing 2) werden een groot aantal artikelen gewijzigd.